

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za iz-
zemsstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Banovinski kuluk se poslavlja

Ni se še prelilo kmalu toliko črnila o kakšni reči, kakor se je to zgodilo o kuluku. Stara resnica je, da človek ni navdušen, kadar kdo kaj zahteva od njega. Državno oblastvo je videlo, da so ceste v zelo slabem stanju, vedelo je pa tudi, da ne more za njihovo popravilo dobiti potrebnih sredstev. Zato se je odločilo oblastvo za odsluženje cestnega davka z delom, odnosno s plačilom namestu dela. V teku izvedbe kuluka se je pa pokazalo med drugim dejstvo, da se prometne ceste ne dajo popravljati z neizurjenimi močmi, ki nimajo potrebnega orodja. Poleg kuluka pa so se še vedno pobirale sreske cestne doklade, kar je pomenilo dvojno cestno obdavčenje.

Zadeva kuluka je postala posebno sedaj pred pomladnimi cestnimi deli pereča in je zato prišla na razpravo na zadnjem zasedanju našega banovinskega sveta. Banovinski svetnik Fran Bonač je stvarno dokazoval neizvedljivost banovinskega kuluka in prišel do zaključka:

«Po našem splošnem naziranju je pobiranje kuluka in sreskih cestnih doklad obenem nemogoče, ker znači to dvojno obdavčenje istih davkoplačevalcev za isti namen. Ako pa ostane pri občinskem in banovinskem kuluku, se morajo nujno znižati dosedanjí občinski proračuni in prav tako proračuni sreskih cestnih odborov. Mislim pa, da soglašate vsi z menoj v naziranju, da kuluk za naše gospodarske prilike in naš upravni ustroj ni primeren in da je nujno želeči, da se v dravski banovini več ne izvaja.»

Vsi govorniki za njim so poudarjali potrebo po izpremembi izvajanja banovinskega kuluka.

Med splošnim odobravanjem je izjavil g. ban dr. Marušič, da se pridružuje razlogom in predlogom govornikov glede kuluka in da predlaga izvolitev tričlanskega odbora, ki bo proučil to vprašanje. V ta odbor je predlagal gg. Obersnela, Detelo in dr. Roša, kot zastopnika banske uprave pa je imenoval v odbor podbana g. Pirkmajerja.

Izvoljeni odbor je pretresel vprašanje kuluka in je prišel do naslednjega sklepa:

»Odprava kuluka se naj izvrši ob istočasnem izenačenju sreskih cestnih doklad vsaj, kolikor gre za kritje izdatkov za redno vzdrževanje banovinskih cest. Kuluk se dá odpraviti s 15odstotnimi dokladami na neposredne davke, vprašanje sreskih cestnih doklad pa se dá spraviti na pravičnejšo osnovo s tem, da se za prispevanje h kritju izdatkov za redno vzdrževanje cest določi enotna 10odstotna doklada za vse sreze dravske banovine. Iz naslova odprave kuluka in rednega vzdrževanja cest naj s pobira skupaj 25odstotna nadomestna doklada na državne neposredne davke. Hkratu naj se določi najvišja meja za cestne doklade, ki ne smejo nikjer prekoračiti 20 odstotkov.»

G. Ivan Tavčar je v daljšem govoru izvajal, da si je bil odbor, ki je razpravljal o kuluku, na jasnem, da je treba ukinjeni kuluk nadomestiti z drugo, bolj pravično davščino. Odbor si je tudi prizadeval, da bi bila ta davščina nižja od kuluka. Med razpravo je prišel do prepričanja, da je potreba izenačiti tudi cestne doklade. V načelih

smo si bili vsi edini, ko pa je šlo za višino nove davčne obremenitve, smo zastopniki Ljubljane upravičeno ugovarjali. Za kuluk bi plačala Ljubljana banovini na leto 1.100.000 Din. Po novi ureditvi doklad pa bi morala plačati 1.800.000 dinarjev, torej 700.000 Din več. Pri tem je treba upoštevati, da je davčni vijak posebno v Ljubljani že napet do skrajnosti in da so žrtve Ljubljane za splošne narodne koristi silno velike. Ljubljana je k tem žrtvam obvezana kot prosvetno in gospodarsko središče Slovencev, vendar pa morajo biti neke meje. Zato smo se branili, da bi z nadomestno doklado za kuluk naložili Ljubljani še večje žrtve. Naposled pa smo le popustili. Odločilni so bili zlasti trije nagibi: 1.) odpraviti hočemo kuluk, ki tako tepe najsiro-

mašnejše občane; 2.) podpreti hočemo hvale vredno prizadevanje banovine za poenostavljenje cestne doklade in za vzorno ureditev naših cest; 3.) ponovno hočemo pokazati dobro voljo za sodelovanje s podeželjem in poudariti gospodarsko vzajemnost z narodom, katerega prestolnico predstavljamo.

Tem besedam g. Tavčarja, sprejetim z burnim ploskanjem vseh članov banovinskega sveta, je sledila le še kratka razprava, po kateri je bil predlog za odpravo kuluka soglasno sprejet.

Kakor čujemo, kažejo tudi pristojni činitelji v Beogradu razumevanje za stališče dravskega banovinskega sveta in bo banovinski kuluk za leto 1932. najbrž že odpravljen, zaostanke za leti 1930. in 1931. bo pa treba poravnati. Ostal bo kuluk za občinske ceste, kakor se je že stoletja izvajal.

Nova stranka v razmahu

Krško, februarja.

V nedeljo dopoldne se je vršil v Gregorčičevem hotelu v Krškem lepo uspeli sestanek najuglednejših predstavnikov ljudstva iz krškega sreza. Sestanek je imel predvsem za svrhu, da se osnuje tudi za krški srez sreska organizacija nove stranke Jugoslovenske radikalne kmetske demokracije (JRKD), za katero vlada povsod v srezu veliko zanimanje. Začasni banovinski izvrševalni odbor JRKD v Ljubljani je na sestanku zastopal tajnik g. dr. Marjan Zajc. Sestanka so se udeležili tudi še gg. senator dr. Janko Rajar, narodni poslanec za krški srez Alojzij Drmelj in banski svetovalec in krški župan Jožko Pfeifer. Prisostvoval je sestanku tudi sreski načelnik g. dr. Tine Čuš.

Zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Anton Gliha, ki je podelil besedo g. dr. Zajcu, ki je obrazložil potrebo ustanovitve nove stranke in dal prisotnim zaupnikom točna navodila za snovanje krajevnih organizacij JRKD.

Na predlog senatorja g. dr. Rajarja je bil izvoljen poseben odbor, ki se je podal k posvetovanju o kandidaturah za začasni sreski odbor. Po kratkem premoru se je odbor vrnil na zborovanje in predložil kandidatno listo sreskega odbora, ki je bila soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta. Začasni sreski odbor sestavljajo gg.: Anton Gliha, trgovec, predsednik; Jožef Rošohar, uradnik v pokoju, podpredsednik; Anton Grebenc, posestnik, tajnik; Franc Rendla, uradnik v pokoju, blagajnik; Oton Ambrož, novinar, glavni dopisnik; odborniki: za radeški sodni okraj: Anton Polanc, Albert Mozer in Franc Černe; za mokronoški sodni okraj: Ivan Majcen, Ivan Dev in Anton Ulm; za kostanjeviški sodni okraj: Maks Vale, Polde Bučar, Jože Kalin in Žerlič; za krški sodni okraj: Izidor Horvatič in Alojzij Gorenc. V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg.: Jože Ravnihar, posestnik v Radečah, Ivan Globevnik, posestnik v Škocijanu, Alojzij Janež, posestnik v Studencih. Sresko eksekutivo v zmišlu člena 20. strankinega statuta sestavljajo predsednik, podpredsednik, tajnik, blagajnik in krški župan g. Jožko Pfeifer.

V teku nadaljnje diskusije je bilo sklenjeno, da se določi letna članarina na 5 Din.

Zatem je povzel besedo senator g. dr. Rajar, ki je govoril o pomenu in delu senata ter obrazložil v podrobnostih posamezna vprašanja, ki se tičejo zlasti kmetskega stanu. Poslanec g. Drmelj je pojasnil delo poslanskega kluba. Banski svetovalec g. Jožko Pfeifer je nato v kratkih obrisih očrtal delo banovinskega sveta in opravičil odsotnega leskovškega dekana g. Kurenta. G. dekan Kurent je bil nujno zadržan, sporočil pa je skupščini svoj pozdrav in svojo pripravljenost za sodelovanje.

*

Jesenice, februarja.

Na Jesenicah so se v nedeljo zbrali zaupniki JRKD iz radovljiškega sreza, da se medsebojno pogovorijo o željah in potrebah svojega sreza. Polnoštevilno zbrane zaupnike je pozdravil župan g. Josip Ambrožič.

Poslanec g. dr. Rape je v daljšem govoru orisal politične razmere v državi, nato pa podrobno tolmačil delo poslancev v Beogradu. Posebno pozornost so vzbujala izvajanja glede gospodarskega udejstvovanja narodne skupščine, ki je v svojem kratkem zasedanju prinesla več potrebnih zakonov kakor katerakoli prejšnja skupščina. Nato je prešel na program in pravila nove stranke in podrobno utemeljil potrebo nove organizacije.

Po izvajanjih poslanca dr. Rapeta je bila otvorjena daljša razprava. Soglasno je bilo izraženo zaupanje poslancem, osobito še poslancu g. Ivanu Mohoriču, ki je z izredno spretnostjo očeval delavstvo na Jesenicah in drugod pred brezposelnostjo.

Prečitano je bilo poročilo banskega svetnika gr. dr. Obersnela, ki je podal kratek oris dela v banovinski skupščini.

Zatem je zbor prešel na volitve. Izvoljeni so bili: za predsednika začasnega sreskega strankinega odbora g. Jože Zabkar z Jesenic, za podpredsednika g. dr. Ivan Dobrovec iz Radovljice, za tajnika g. Lovro Humer z Jesenic, za blagajnika učitelj g. Franjo Klavara, v odbor pa župani iz občin radovljiškega sreza.

Prevalje, februarja.

V nedeljo so se sestali v dvorani restavracije pri g. Lahovniku na Prevaljah ugledni zaupniki vsega prevaljskega sreza. Sestanek je bil namenjen izvedbi organizacije nove vsedrjavne stranke in razgovoru o programu za bodoče delo in o potrebah ljudstva v tem srezu. Sestanku je predsedoval notar g. Senčar, zapisnik pa je vodil šolski upravitelj g. Gačnik iz Guštanja.

Nato je govoril ravnatelj g. Anton Jug iz Ljubljane o ustanovitvi in organizaciji nove stranke, pojasnil pravila nove stranke in obširno govoril o sestavi in o nalogah sreskih organizacij, ki morajo biti meseca marca po vseh srezih banovine ustanovljene.

V začasni sreski odbor JRKD so bili izvoljeni: notar dr. Dušan Senčar kot predsednik, notar Anton Lovšin iz Marenberka kot podpredsednik, Karel Sedej kot tajnik, Ivan Mravljak kot tajnikov namestnik za Marenberk, načelnik Janez Kaffou kot blagajnik; kot odborniki: za Črno inž. Fettich, za Mežico Konstantin Rondin, za Libuče Peter Gradišnik, za Prevalje Oroslov Vrhovnik, za Guštanj Janko Gačnik, za Kotle Matija Gradišnik, za Dravograd Josip Kac, za Libečice Ivo Močnik, za Vuzenico Peter Mravljak, za Muto Anton Perko in Ivan Paternuš, za Ribnico

Janko Zabovnik in za Brezno Drago Kogelnik.

Narodni poslanec g. inž. Pahernik je poročal v daljšem govoru o delovanju poslanskega kluba, o organizaciji in razdelitvi dela med poslanci in o sestavi raznih odborov. Pregledno je obravnaval vprašanja kuluka, znižanja davkov in razdolžitve kmetov, posebno pa tudi pereče rudarske in gozdne zadeve. H koncu je poročal tudi o razdelitvi cenenege in brezplačnega žita, odnosno koruze med najbednejše prebivalce sreza. Zborovalci so njegovo poročilo in njegove zadevne predloge z zahvalo odobrili.

G. inž. Fettich je v toplih besedah očrtal delovanje narodnega poslanca g. inž. Pahernika in izrekel toplo zahvalo njemu in ministru za trgovino in industrijo g. dr. Kramerju, ki kaže vedno veliko umevanje in brigo za prevaljski srez. Zahvali se je pridružil tudi lesni trgovec g. Lahovnik, ki je obširno poročal o posetu odposlanstva s Prevalj pri ministru za gozdove in rudnike.

★

Vsi zbori so bili lepo obiskani in na vseh se je pokazala iskrena želja po složnem delu. Vse državna stranka bo stranka treznega dela in zato ni dvoma, da se ji bodo priključili vsi, ki želijo sebi, narodu in državi dobro.

Uraden pregled posmrtninskih zavarovalnic

Pregled po zavarovalnih strokovnjakih je tako pri Kmetijski eksportni zadrugi v Mariboru kakor pri Vzajemni pomoči v Ljubljani zaključen. Preiskava pa se še nadaljuje. Medtem ko teče preiskava, je zunanje poslovanje pri Kmetijski eksportni zadrugi in pri Vzajemni pomoči ustavljeno.

Kakor pričajo številna pisma in množice se nove prijave, ki se posebej nanašajo še na poslovanje potnikov obeh zavarovalnic, je zanimanje za uspeh preiskave silno veliko ne samo po dravski, marveč tudi po savski banovini in še dalje, dokoder je segalo poslovalno področje obeh omenjenih zavarovalnic. Kmetijska eksportna zadruga in Vzajemna pomoč sta imeli več deset tisoč članov, odnosno zavarovanih, in sta pobrali od ljudi že okrog 10 milijonov dinarjev.

Poslovanje obeh podjetij je naraslo posebno v zadnjih mesecih tako, da ga je v Mariboru komaj zmagovalo 14 pisarniških moči, v Ljubljani pa je celo 39 uslužbencev imelo polne roke dela. Tako je uradni pregled dognal, da je imela neka Ljub-

ljancanka v Ljubljani in v Mariboru 40 oseb zavarovanih, neki bivši župan pa jih je imel 20 v najvišjem razredu, med njimi tudi neko 93letno ženo.

Pregled je bil odrejen v zaščito članov pred usodnimi posledicami, ki bi bile neizogibne, ako poslovanje posmrtninskih zavarovalnic ne bi bilo v popolnem redu. Banska uprava v Ljubljani je izdala 20. t. m. o uspehih dosedanje preiskave in o svojih ukrepih v zaščito prizadetega prebivalstva naslednjo za vso javnost zanimivo in izredno važno uradno izjavo:

«Poslovanje in imovinsko stanje Vzajemne pomoči, registrirane pomožne blagajne v Ljubljani, Borštnikov trg 3, je banska uprava po svojem uradniku in ob sodelovanju naprošenih strokovnjakov nenapovedano pregledala v dneh od 5. do vštete 9. t. m. Pri uradnem pregledovanju so se takoj v početku dognale velike nerednosti ter se je zaradi tega odobrila predlog banskega uradnika, da se je že takoj prvi dan pregledovanja to je 5. t. m., začasno ustavilo zunanje

in notranje poslovanje, dokler se ne doženejo vzroki in posledice dognanih nerednosti.

V nadaljevanju uradnega pregledovanja se je brez odloga sklicala in vršila seja načelstva in nadzorstvenega odbora omenjene registrirane pomožne blagajne. Banska uprava je tej in vsem nadaljnjim sejam blagajniške uprave prisotstvovala po svojem s pregledovanjem poverjenim uradnikom, da izposluje takojšnje sklepe, ki so za ureditev knjigovodstva in poslovanja, predvsem pa za zaščito pravic in koristi članstva in pomožne blagajne same, nujno in neodložno potrebni. Seje uprave se nadaljujejo ter se bodo nadaljevale z vso vztrajnostjo ob prisotnosti in sodelovanju s pregledovanjem poverjenega banskega uradnika vse dotlej, da se bo mogel sklicati izredni občni zbor, na katerem naj dobi članstvo jasno sliko o položaju, dosedanjem poslovanju in ukrepih, ki so se storili v varstvo blagajne in pravic članstva.

Do sedaj je bilo ukrenjeno to-le:

Oni člani načelstva in ravnateljstva, ki so ali zakrivali ali vede niso preprečili nerednosti in nedopustnih dejanj, so bili takoj izločeni. Od uradovanja so bile tudi izključene one osebe izmed zaposlenega uradniškega staleža, ki po dognanji uradnega pregleda in izvršenih naglih poizvedbah ne morejo uživati zaupanja nadzorstvenega oblastva. Ravnateljske posle vodi po sklepu načelstva pogodbeno nastavljeni g. Vesel, upokojeni ravnatelj finančne blagajne v Ljubljani, ki ima nalogo, da z znatno zmanjšanim številom osebja in s podvojenim delom uredi velike poslovne zaostanke, dožene višino vseh vplačil ter uredi knjigovodstvo, ki se od 1. januarja 1931., torej nad 13 mesecev, sploh ni vodilo. Članstvo naj se tedaj z ustnimi in pisnimi vprašanji, kolikor smatra to po tej uradni objavi za potrebno, obrača naravnost na novo vodstvo Vzajemne pomoči. Izdajanje in razpošiljanje članskega glasila «Gospodarja» se je začasno ustavilo; članstvo se s tem opozarja na uradne objave kraljevske banske uprave, ki bodo od časa do časa izhajale v vseh domačih dnevnikih.

Razume se dalje, da so se brez odloga in z vso močjo ali v gotovini nazaj izterjale ali pa, če to do sedaj še ni bilo mogoče, z zemljiškimi vknjižbami in menicami zavarovale neupravičeno, samolastno in brez vednosti članstva prejete nagrade, ki so bile delno ogromne.

Poslovanje zaupnikov in zastopnikov Vzajemne pomoči je bilo začasno docela ustavljeno,

Soteščan: oči in roke odločene, pri

Pod križem trpljenja

(Povest iz poveljne dobe.)

Orožnik ga je nezaupno pogledal. Začel je obračevati žepe pri okrvavljeni obleki. Našel je nekaj drobtin in prahu in pest časopisnega papirja. Vmes je bil stlačen bankovec, s krvjo onesnažen. Kri se je držala tudi žepnega roba, kamor se je dotaknila krvava roka. Strehar ni zapazil tega madeža, ko je slačil obleko. Tudi žena ga je prezrla.

«Zopet nov dokaz v notranjem žepu sukniča», je mežikal orožnik. «Čigav je ta denar? Govorite!»

Strehar je odvrnil brez pomišljanja: «Nekdo mi ga je podtaknil... Pri sebi nisem imel denarja... Kdo se je predrznil? O, nečuvna hudobnost!»

«Kam ste shranili ostali zressek? Likar je prodal vsem in imel pri sebi več denarja...»

«Lahko ga je imel zaradi mene. Kakor resnično živim, se denarja nisem dotaknil...»

«No, potem vam je bankovec sam priletel v žep kakor pečeni golobček v usta v deveti deželi...»

«Gospod, rekel sem, da vam tega ne morem pojasniti. Ako bom zaradi tega obsojen na smrt, bom moral umreti...»

«Torej nočete priznati...»

Orožnik je segel v torbico. Veržica se je zasvetila v njegovi roki.

«Nastavite roke! V imenu zakona!»

Nande se ni hotel braniti. Pohlevno je iztegnil roke in se dal ukleniti. «Toda vedite, da sem nedolžen!» je izrekel in pogledal proti nebu. «Pravica bo pokazala, kdo je odložil krivdo na mojo ramo...»

«Nande, kam greš?» je zarjula Streharica od žalosti in groze. «Kdo te je oškropil s krvjo? Kajne, da si nedolžen?»

«Lojza, kakor v zibki najino dete. Prinesi mi, da ga poljubim. Oh, kaj sem storil, da sem zaslužil toliko kazen...»

Prinesla mu je otroka, katerega je poljubil in pobožal. «Revček, ti še ne veš, kaj te trpljenje», mu je govoril. «Angelček naj te varuje!»

Obrnil se je k ženi in rekel: «Lojza, vdano trpi in moško prenašaj! Odpusti, ako sem ti kdaj povzročil grenke ure. Kadar se vrnem, bo drugače... Pravica mi pripravlja zadoščenje...»

«Zbogom, Nande!» je ihtela žena in stiskala otroka.

«Zbogom, Lojza!» Mož jo je hotel poljubiti, a Lojza je zbežala v vežo. Skozi okno mu je zaklicala mati: «Nande, daleč si se izpozabil! Koliko bom morala prestati!»

Tudi Ana je stala ob oknu, a ni izpregovorila nobene besede. «Bog že ve, kaj dela», je siknila, ko je brat odhajal z orožniki po vasi. «Ošabniku morajo stopiti na prste...»

Župan se je nekoliko pomudil. Potolažiti je moral Streharico v silni bridkosti. «Vem, da ni

kriv, ji je hladil bolečine. «Nedolžnost mu je zapisana na obrazu.»

«Kdo mu bo verjel?» je odvrnila s pojemajočim glasom. «Zaprli ga bodo kot hudodelca...»

«Krivda mora biti dokazana. Brez dokazov ga ne bodo obsodili.»

To je rekel in jo obral za orožniki, ki so zavili na Likarjevo dvorišče. Videlo se je v sobo, kjer so postavljali mrliški oder. Daleč naokrog je odmeval jok nesrečne družine.

Orožnik je povelj osumljenca v mrliško sobo. Hotel ga je geniti in mu zbuditi kesanje. Pokazal mu je umorjenca in rekel z občutkom: «Poglejte, kaj ste naredili!»

Strehar je stopil z zvezanimi rokami prav blizu mrliča in govoril s pretresljivim glasom: «Likar, ti veš, da nisem položil prsta nate! Ako bi mogel govoriti, bi izpovedal slovesno, da so me obdolžili po krivici. Zato pa me ne pozabi v večnosti in izprosi, da mi vrnejo poštenje. Ne daj, da bi trpel zaradi tebe!»

Njegove besede so segle globoko v srca vsem prisotnim. Nihče se mu ni upal očitati krivde, katere je bil osumljen. Na njegovem obrazu je bilo izraženo nesnosno trpljenje. Šele ko so ga odvedli, so začeli nekateri po tistem dvomiti.

Te je zavrnil župan, češ, naj se nihče ne prenaagli. Strehar ni kriv, kar se bo kmalu pokazalo. Tako se ne more vesti zločinec, ki je zagrešil dva zločina.

Zal, da so se našli ljudje, ki niso marali njegovih opominov.

na kar se člani in javnost prav posebno opozarjajo.

Dokler se poslovanje ne uredi in ne bo sklenjal izredni občni zbor, ki se bo izkušal čimprej sklicati, naj članstvo niti osebno niti s poštnimi nakaznicami ali s položnicami poštnege čekovnega urada ne vplačuje vpisnin in članarin (mesčnih prispevkov), le-teh tudi ne po dvakratnem morda že prejetem opominu. Neugodne posledice, ki zaradi neplačila članarine za člana nastopijo, se s tem začasno ukinejo. A tudi Vzajemna pomoč ne bo izplačevala zavarovanih vsot, dokler se razmere ne uredijo ter ne bo napravil zadevnih sklepov izredni občni zbor, kateremu se bodo predložila z zakonom popolnoma skladna nova pravila z zavarovalno-tehnično pravilnim zavarovalnim načrtom v posvetovanje in sklepanje. Neumestno je tedaj v pismih ali sicer za sedaj groziti s tožbami Vzajemni pomoči, ker glede obvez in pravic iz zavarovalnih pogodb še nadalje velja izključna pristojnost izvoljenega razsodišča.

Naposled se opozarja, da je bilo od poslovanja Vzajemne pomoči po sklepu načelstva popolnoma ločeno dosedanje skupno poslovanje registriranih zadrug z o. z. Jugošporta, Letoviškega doma in Prve jugoslovenske kmetijske podporne zadruge, vseh v Ljubljani. Zanimanci le-teh naj se tedaj obračajo v vseh združenih zadevah naravnost na načelstvo imenovanih zadrug.

Pravičnejša razdelitev banovinskih doklad

Na seji dravskega banovinskega sveta je pri razpravi o banovinskih dokladah banovinski svetnik g. Ivan Tavčar dokazoval v daljšem govoru, da je nepravilna in gospodarski škodljiva enotna banovinska doklada za vse davčne vrste in vse obdavčence ne glede na njihovo gospodarsko moč. Zahteval je, da se banovinska in sploh vse samoupravne doklade razdelijo po stopnjah. Zakonitega zadržka za to ni, saj državna davčna zakonodaja v zadnjem času sama uveljavlja razlike v obdavčenju. Enake doklade so na korist izključno veliki industriji, ki predstavlja mnogokrat inozemski kapital. Pri manjših industrijah in pri denarnih zavodih pomenja izenačenje doklad le zneske, ki resno ne pridejo v poštev. Z razdelitvijo doklad po stopnjah bo pomagano v prvi vrsti

manjšemu pridobitniku, malemu trgovcu in obrtniku, pa tudi našemu kmetu.

Naposled je predlagal govornik naslednje banovinske doklade:

za zemljarino 28 odstotkov, za zgradarino 32 odstotkov, za pridobnino 28 odstotkov, za rentnino 100 odstotkov, za družbeni davek 60 odstotkov in za uslužbnerski davek 30 odstotkov. Na ta način bi naši kmetje plačali 1-7 milijona, hišni posestniki 0-6, trgovci in obrtniki 1-5, ramesčenci pa 0-2 milijona dinarjev manj doklad. Več doklad bi pa plačali rentniki, banke, veleindustrija in denarni zavodi.

Banovinski svet je sprejel Tavčarjev predlog.

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

Obtožnica proti Streharju je bila kratka in je temeljila na neovrgljivih dokazih. Obdolženec ni mogel navesti, kako se je našel krvavih madežev in kje je dobil denar, ki so ga našli v njegovem žepu. Čedalje bolj je bil zmeden in ni mogel več pravilno odgovarjati. Naposled je omagal in umolknil. Zapustil ga je spomin in razum mu je začel slabeti. Kmalu bi bil izjavil, da je res kaj takega izvršil.

Za sodno obravnavo je zavladovalo veliko zanimanje. Porotna dvorana je bila polna do slednjega kotička. Porotniki so potrdili krivdo in zanimali druga vprašanja. Strehar je bil obsojen na petletno ječo, poostreno s postom in trdim ležiščem. Razen tega je moral plačati vse stroške in vrniti denar za prodane vole. Kazen je bila izredno nizka, ker je bil obsojenec kaznovan le zaradi suma umora. To je dosegel zagovornik, ki se je z vso silo zavzel za nesrečnega očeta.

Streharica, ki je bila navzoča pri sodni razpravi, se je skoro onezavestila, ko je čula obsodbo. Nadejala se je, da pojdeja z Nandetom domov, a se je bridko varala. Paznik ga je odvedel zopet nazaj v ječo. Samo za hip se je ustavil zunaj na hodniku — toliko, da se je mogel obsojenec prav na kratko posloviti.

«Lojza, ali se bova še kdaj videla?» ji je bolestno zaklical.

Žena se ga je oklenila okrog vratu in ihtela:

«Oh, kaj bom počela! Kako bom mogla nositi tako težek križ trpljenja?»

Po dnevi: lepa vkljub dežju in neurju
zvečer: lepa pri čaju in plesu.

Raznoterosti prinaša ta letni čas: slabo vreme ... lepe zabave. Ali bodite kjerkoli — zunaj ali notri — vedno boste lepa ako uporabljate Elida Creme de chaque heure.

Elida Creme de chaque heure obda kožo z zaščitno tenčico, jo ohrani mehko, nežno in lepo ter jo varuje pred vetrom in neurjem.

ELIDA CREME

DE CHAQUE HEURE

Politični pregled

Nj. Vel. kralj je podpisal ukaz, ki pooblašča finančnega ministra g. dr. Gjorgjevića, da lahko

predloži narodni skupščini predlog zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o katastru zemljišč in zakona o neposrednih davkih.

S temi izpremembami bodo davčna bremena znatno olajšana. Med najvažnejše odredbe predlaganih izprememb spadajo tiste, po katerih se čisti katastralni dohodki znižujejo za 20 odstotkov v vseh kulturah in razredih, odstotna mera temeljnega davka na dohodke od zemljišč pa se določi na 10 namesto dosedanjih 12 odstotkov.

II.

Tedni in meseci po skrivnostnem umoru v Zapotju niso prinesli nikake novosti. Sodišče je zbiralo podatke, orožniki so marljivo proizvedovali. Zaslišani sosedje so slikali Streharja kot mirnega in poštenega moža, čigar edina slabost je bila, da je bil nekoliko vdan pijači. Župarstvo je potrdilo njegovo neoporečnost.

Proti nesrečnemu obdolžencu so nastopale neme priče — krvavi madeži na njegovi obleki in bankovec s krvavim odtisom. Preiskava je dosegla, da je bila obleka oškropljena s krvjo umorjenčeve in madež na denarju — odtisek Streharjevega prsta. S tem je bila zapečatena obdolženčeva usoda. Sodišče je določilo porotno obravnavo.

Streharica je bila prepričana, da je mož popolnoma nedolžen. Za to je bila pripravljena dati življenje. A zaman je trdila in dokazovala. Pred sodiščem je izpovedala, da je prišel domov tisto jutro takšen kakor po navadi. Miren in prav nič razburjen, komaj je čakal, da je legel na peč in kmalu zadremal. Ako bi bil moral in ropal, bi mu bilo zapisano na obrazu. Pri sebi ni imel ne noža ne kakega drugega orodja.

Sosedje so jo tolažili, da bo Nande oproščen pri sodni razpravi. Tudi zagovornik ji je obljubil, trdno je upala tudi sama. Upanje v oprostitev jo je držalo pokonci, ko je medlela pod križem trpljenja. Nade, da bo dokazana njegova nedolžnost, so ji sladile dolge ure, ko je bil mož v preiskovalnem zaporu.

«Lojza, vedno in povsod naj te tolaži zavest, da sem nedolžen. Bogu v nebesih je znano, da nisem ne ropar ne morilec.»

«Nande, kar je zapisano, se ne bo dalo več izbrisati. Nihče ne bo hotel verjeti ...»

«Trpiva, da bo večje zasluženje in lepši mučeniški venec.»

Paznik je namignil, da se morata ločiti. Še enkrat sta si stisnila roko in odšla prepričana, da bo za tužnimi dnevi posijalo solnce pravice. Čim hujše je trpljenje, tem lepše mora biti povračilo.

Streharica je vsa objokana zapustila sodišče. Bridko se je ozrla nazaj na sivo zidovje jetnišnice. Tam so ostale vse njene misli; nobene ni mogla odtrgati od nedolžnega jetnika. Zakaj ji ni dano, da bi mu mogla pomagati. Še nikdar ni občutila toliko ljubezni do svojega moža kakor prav sedaj, ko mu je usoda naložila kazni za tujo krivdo. V njenem potrtem srcu je prekipevala ena sama želja: naj bi vmes posegla višja sila in žudežno pokazala njegovo nedolžnost.

Odšla je po samotnih potih, ker ni marala, da bi jo bil kdo srečal ali dohitel. Želela si je miru in samote; tukaj se ji je bolj kakor kje drugje pridružil upanje v neskončno pravičnost.

Tedaj, ko je od daleč zagledala domačo streho, se je ponovno pogreznila v prejšnje bridkosti. «Nande v ječi ... ona žena morilec ...» Srce ji je znova krvavelo.

Doma jo je čakalo trpljenje — dolga vrsta muk in vsakdanjega truda. Mati jo je sprejela z

Banovinski svet je pretekli petek popoldne nadaljeval in zaključil razpravo

o banovinskih trošarinah, davščinah in taksah.

Razgovor o tem je bil prav živahen.

Popoldne je banovinski svet soglasno odobril po dr. Lipoldu prečitano resolucijo glede banovinskega cestnega sklada, ki se glasi: «Banovinski svet smatra za umestno, da se dohodki, s katerimi so obremenjena motorna vozila, stekajo v poseben banovinski cestni sklad,

ki naj služi le za kritje potreb banovinskih cest. Tako bodo te velike dajatve prišle neposredno v korist plačnikom in bo njih breme znošnejše.»

Svetovalec Jakob Zadravec pa je prečital resolucijo

proti ukinitvi nekaterih fakultet ljubljanskega vseučilišča

in nekaterih slovenskih srednjih in strokovnih šol. Resolucija naglašja med drugim, da je vseučilišče v Ljubljani s svojim dosedanjim znanstvenim in strokovnim delom zadostno dokazalo upravičenost svojega obstoja. Vsem Slovencem je vseučilišče kralja Aleksandra pri srcu. V najožji zvezi z vseučiliščem so pa tudi druge srednje in strokovne šole, ki obstojajo danes v dravski banovini. O ukinjenju nekaterih izmed teh zavodov se prav tako govori ob novem državnem proračunu.

Prihranki, ki bi se dosegli s tem, bi bili naravnost malenkostni v primeri z veliko škodo, ki bi nastala s takšnim dejanjem vsem Slovencem in tudi državi. Zato prosi banovinski svet visoko kraljevsko vladu, da pusti vseučilišče v Ljubljani neokrnjeno kot kulturno svetinjo slovenskega ljudstva. Prav tako naj se ne ukinejo tudi že obstoječe srednje in strokovne šole, ki so vse potrebne. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

O potrebi ohranitve naših šol je govoril naposled tudi ban dr. Marušič. V nadaljnji razpravi

so se obravnavali razni predlogi.

nato pa je ban sejo in letošnje zasedanje banovinskega sveta zaključil.

Urad razorožitvene konference je na seji dne 23. t. m. sklenil,

prekiniti delo konference.

Delo konference se bo omejilo na glavni odbor, ki bo obstajal iz voditeljev vseh odposlancev. Odgodila se je razorožitvena konferenca do časa, ko bo rešen kitajsko-japonski razpor.

Francoska vladna kriza se je rešila tako, da je sestavil novo vlado Tardieu.

Nova vlada, ki v glavnem ne bo izpremenila svoje notranje in zunanje politike, se je že predstavila poslanski zbornici, kjer ji je bila izrečena zaupnica s 309 proti 262 glasovom.

Japonska ofenziva pred Šanghajem se je končala

z japonskim porazom.

V torek je po strahovitem japonskem topniškem ognju zavladal za nekaj ur mir. To so Kitajci izkoristili in pomaknili svoje postojanke naprej. Kitajci so zatem prešli v ofenzivo, ki je pripravila Japonce do umikanja. Kitajski generali pripravljajo sedaj splošen napad na Japonce, ki jih je poraz zelo omalodušil.

GOSPODARSTVO

NAČRT ZA PREOSNOVO TROŠARINSKEGA ZAKONA SE PRIPRAVLJA.

Tozadevni trošarinski načrt bo v kratkem predložen narodni skupščini, da o njem razpravlja. Državna in banovinska trošarina na vino naj se zniža od 1-50 Din (0-50 Din za državo in 1 Din za banovino) na 1 Din za državo in banovino skupaj. Polovica pobrane trošarine bi odpadla na državo, druga polovica pa bi se razdelila na banovine po številu prebivalstva (le za l. 1931./32. je določen še sestavljen način). Državna trošarina na špirit naj se zniža od 24, odnosno 28 Din na 16 Din od hektolitrske stopnje, banovinski trošarini na špirit naj se določi meja na 5 Din (sedaj znaša pri nas 7 Din). V načrtu je tudi ustanovitev prodajne centrale za špirit v Beogradu. Trošarina na žganje se zniža po tem načrtu na hektolitrsko stopnjo od sedanjih 14 Din za državo in 5 Din za banovino na 10-50 Din za državo in banovino. Občinski trošarini na žganje se postavi meja na 2-50 Din za liter. Po načrtu preosnove se bo trošarina na vino in žganje pobirala pri pridelovalcu, občinska trošarina pa samo pri točilih. Izvozna nagrada za vino se po načrtu priznava v višini 6-66 Din od hektolitrske stopnje alkohola.

Tedenski tržni pregled

KROMPIR se prodaja na mariborskem trgu po 1 do 1-50 Din za kilogram.

ŽIVINA. Na zadnjem ljubljanskem sejmu so se za kilogram žive teže trgovali: voli I. po 5 do 5-50, II. 4 do 4-50, III. 3 do 4; krave, debele, 4 do 4-50, klobasarice 2 do 3, teleta 6 do 7 Din. Prasi za rejo so se prodajali po 80 do 100 Din za rep. Na ptujskem sejmu so bile krave po 1-50 do 3-50, voli po 3 do 4-50 in biki po 3 do 4 Din za kilogram žive teže.

KRMA ima na mariborskem trgu naslednje cene: seno 85 do 95, otava 65 do 80 in slama 70 do 75 Din za 100 kg.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah: 1 dolar za blizu 56 Din;

v devizah:

100 italijanskih lir za 291-85 do 294-25 Din;

1 dolar za 55-98 do 56-26 Din;

100 francoskih frankov za 221-21 do 222-33 Din;

100 češkoslovaških kron za 166-22 do 167-08 Din;

Vojna škoda se je trgovala po 248 do 249 Din, investicijsko posojilo pa po 58 Din.

Kratke vesti

— Načrt novega zakona o prometu s pšenico. Kakor poročajo iz Beograda, je v ministrstvu za trgovino in industrijo izdelan načrt zakona o prometu s pšenico v državi, po katerem naj Privilegirana izvozna družba obdrži monopol za izvoz in uvoz pšenice, dočim se naj v notranjosti države zopet uvede svobodna trgovina.

— Kmetijski pouk po radiu v prvi polovici marca. V četrtek 3. marca ob 18. uri in pol bo predaval g. inž. Viktor Novak o gozdarstvu, in sicer o prirastku lesa v gozdu. V nedeljo 6. marca ob 8. uri predpoldne bo predaval ravnatelj g. inženjer Lah o poljedelstvu, predvsem o prvih pomladnih delih na polju; v četrtek 10. marca ob 18. uri in pol bo predaval isti predavatelj o pravičnem pomladnem gnojenju; v nedeljo dne 13. marca ob 8. uri predpoldne bo predaval gospod Jože Strekelj o ureditvi domačega vrta. Razen teh predavanj bodo še poljudna predavanja o mlekarstvu ob nedeljah ob 15. uri. V nedeljo dne 6. marca ob 15. uri bo govoril g. Franc Pavlica o tem, kako pridelujemo sir iz manjših količin mleka. V nedeljo dne 13. marca ob 15. uri bo govoril isti predavatelj o vprašanju, kako je dvigniti potrošnjo mleka in sirovega masla. Opo-

žokom, Ana pa s strupenim godrnjanjem. Hoteli sta jo požreti; vsemu je morala biti kriva, čeprav ni ničesar zagrešila. Začeli sta jo neusmiljeno obdelovati.

«Ali veš, zakaj smo tako nesrečni?» Ana jo je srepo pogledala in odgovorila: «Prav zaradi tebe...»

Lojza jo je zavrnila: «Zato, ker se trudim in delam. Ti pa lenariš...»

Tedaj je bil ogenj v strehi. Mater in Ano je zbodla resnica in sta završali kakor raglja: «Midve sva ti že vse naredili... Najino delo pri tebi je za vedno končano...»

«Potem pa vsaj molčita», je želela Lojza najmanj, kar je mogla želeli.

«Oho! Ali ti vzbujava vest?» se je Ana zlobno zarežala.

«Zakaj? Meni ne moreta ničesar očitati.»

«A tako!» Starka je namrdnila čelo in dostavila mrko: «Plačala boš Likarjeve vole...»

«Saj jih bo lahko s krvavim denarjem», je Ana prehitela Lojzo, ki je hotela nekaj odgovoriti.

Starka je sklepala roke, da so pokale členi: «Oh, kam smo prišli! Vsa sreča in ves blagoslov pojde iz naše hiše...»

«Ali vam nisem pravila, da bo tako?» Jara devica je hinavsko zavila oči proti nebu. «Vse to mi je bilo razodeto...»

«Jsss!» se je prestrašila starka. «Razodeto...?»

«Razodeto po rajnem očetu. Prikazal se mi je trikrat zaporedno; videla sem ga celo podnevi, ko sem šla od maše.»

«Ali je rekel, da je Nande kriv?» je zanimalo starko.

«Mhm, položil je prst na usta...» Tako se je izognila odgovoru, ker se ni upala potrditi.

«Strašno!» je begalo starko. «Celo mrtvi nimajo miru zaradi njega...»

«Kdo ve, kaj vse se mi bo še razkrilo, kadar se bom ponovno zamaknila...»

Lojza je ni mogla več poslušati. «Meša se ji», je rekla sama pri sebi in odšla iz sobe.

Mati pa se je kisala in čemerila: «Sram me je, ker je moj sin... Več ne maram biti njegova mati...»

Ana je kar divjala: «Tudi jaz nimam več brata... Naša hiša ni več poštena... Kri se je bo držala na večne čase...»

Kakor orgle petje je spremljal jok nadložne starke njeno divjanje. Čulo se je daleč po vasi in napravila različne vtiške. Dokler ni bil Strehar obsojen, je bila večina sosedov na strani mlade gospodinje. Z materjo in z Ano so držale le stare ženice. Po obsodbi pa se je mnenje izpremenilo. Marsikaj se je šepetalo za plotovi in ogli. Streharica je morala požreti marsikakšno grenko opazko.

Prve dni je bila reviča vsa zmedena in ni vedela, kam bi se dejala. Čakalo jo je vse delo: doma in na polju. Kadar je šla na njivo, tedaj je pustila otroke doma in mu dala v roko kako

igračo. Nekaj časa se je igral, potem je začel jokati. Mati in Ana nista nič delali, a nobena ga ni vzela v naročje. Kadar sta bili v sobi, tedaj sta si mašili ušesa in mrmrali: «Morilčev otrok...»

sodrga... roparsko seme! Kam bi se človek dejal, da bi ga ne bilo treba poslušati?» Vsako jutro sta vstali na vse zgodaj in odšli na Selišče. Tam je bila farna cerkev, kjer je župnikoval gospod Andrej, moder in skrben pastir svoje črede. Mož je bil odločno med tistimi, ki so trdili, da Strehar ni kriv umora. Trdno je bil prepričan, da se bo prej ali slej izkazala njegova nedolžnost. Zaupal je v neskončno pravičnost, kateri nihče ne uide. Gorje mu, nad komer se bo maščevala.

Župniku se je Streharica smilila in jo je prišel osebno tolažiti. Njegova pastirska dolžnost mu je velela, naj jo okrepi pod križem trpljenja. Slišal je, koliko mora prestati in da njeno trpljenje ni le telesno, marveč tudi duševno. Izkušeni duhovnik je vedel, da je bolj kakor telo potrebna zdravila potrta duša.

Našel jo je pri napornem delu. Odkar je ni videl, se je silno izpremenila.

Rekel ji je ljubeznivo in sočutno: «Lojza, varuj se! Pomisli, da imaš otroka...»

«Delavec ni, pa jih tudi ne morem plačati», mu je potožila. «Delo pa sili, da ga opravimo ob svojem času...»

«Kaj pa mati in Ana? Ali nič ne pomagata?»

«Oh!» je pritajeno vzdihnila. Rekla pa ni nobene besede.

(Dolje prihodnjik.)

zarjamo, da se od sedaj naprej vrše kmetijska predavanja ob četrtkih pol ure pozneje, to je ob 18. uri in pol.

== Podružnica Vinarskega društva v Ptuj u bo imela redni občni zbor v nedeljo 28. t. m. ob 9. dopoldne v Brenčičevi gostilni v Ptuj u. Dnevni red: poročilo odbora, volitev novega odbora, razdelitev nagrad I. banovinske vinske razstave v Mariboru, priprave za II. banovinsko razstavo vina in vinski sejem v Ptuj u in slučajnosti.

== XIV. dražba kož divjačine bo 21. marca na Ljubljanskem velesejmu. To bo zadnja dražba v tekočem letu. Najavljeno je že mnogo inozemskih kupcev, med drugimi tudi iz Švice in Švedske. Dražba bo dosegla tem boljši uspeh, čim več blaga bo na razpolago. Vsakdo, ki ima kože, naj jih pošlje najpozneje do 15. marca na naslov: «Divja koža» v Ljubljani, velesejem.

Sejmi

1. marca: Planina pri Brežicah, Konjice (samo za živino), Krka-Videm, Nova vas (Bloke), Marenberg.
2. marca: Vitanje, Ziri.
3. marca: Oplotnica.
4. marca: Petrovče.

DOPISI

POBREŽJE PRI MARIBORU. V Poljčanah se je poročil g. Pavel Pristovnik, brivski pomočnik, z gđ. Marico Žistovo, posestnikovo hčerko s Pobrežja. Bilo srečno! — Tudi naša občina je po zgledu Maribora ustanovila pomožno akcijo za siromake. Otvorila je namreč javno kuhinjo za one, katere je beda pritirala tako daleč, da nimajo stalnega toplega kosila. Podbudo za to veljavno ustanovo je dal krajevni odbor Rdečega križa. Zupan g. Volk je pozval zastopnike vseh pobreških društev in jih zaprosil za sodelovanje. Pomožna kuhinja se je otvorila v tukajšnji osnovni šoli in jo vodi človekoljubna ga. Klemenčičeva, žena šolskega upravitelja. V kuhinji dobivajo kosilo otroci najbednejših in brezposelnih in tudi brezposelni sami, kolikor to dopuščajo sredstva in če se izkažejo s potrdilom, da so domačini. Pomagajte siromakom! — V bolnico so prepeljali delovčevno ženo Marijo Malekovo. Zakurila je bila

železno pečko, naložila mnogo premoga in legla z otročičkom spat. Iz peči je začel uhajati strupen plin, ki je njo in otročiča omamila.

SEVNICA OB SAVI. V Sevnici se vrši v osnovni šoli že dober mesec kmetijski nadaljevalni tečaj. V nedeljo dne 28 t. m. bo kmetijski filmski dan kot zaključek tega tečaja. V Sokolskem domu bosta ta dan dve predstavi, dopoldne in popoldne. Predvajali se bodo filmi o razstavi plemenske živine v Dortmundu, o naprednem kmetovalcu, o pridelovanju krompirja, o pridelovanju pese in o zatiranju sadnih škodljivcev. Vstop k predstavam bo brezplačen. Kmetovalci vabljeni. — V Sokolskem domu se vrše redna telovadba, razne gledališke igre, poučna predavanja in godbene vaje. Gledališki odsek Sokola pripravlja narodno igro «Krst Jugovičev» in veseloigro «Veliko repatico». Obe igri bosta uprizorjeni najbrže 6. in 13. marca. Tudi sokolska deca pridno vadi mladinsko igro «Dve Marički». Prednjaški zbor pripravlja telovadno akademijo, ki bo v začetku aprila. Dne 19. ali 20. marca bosta koncert in poučno skioptično predavanje. — V nedeljo dne 28. t. m. ob pol 21. uri uprizori dramski odsek Sokola v Radečah v sevniskem Sokolskem domu veseloigro «Revita kakor cerkvena miš». Vstopnina nizka. Prijatelji poštene zabave vljudno vabljeni!

STUDENCI PRI MARIBORU. Pogrebno društvo je imelo v nedeljo letni občni zbor. Vodil ga je ustanovitelj društva, ki je že devet let njegov predsednik, g. Srečko Vokač. Izvoljen je bil soglasno dosedanji odbor. — Na podbudo našega župana g. Kaloha so pričela studentska društva pobirati prispevke za pomožno akcijo, od katere dobivajo brezposelni podporo. Upamo, da bodo naše prošnje našle dovolj odziva. — Dramski odsek Sokola se je občinstvu predstavil prvič v soboto s šaloigro «Stari grehi», ki je nad vse dobro uspela. Igro je vodil br. Blažič. Prav dobro so se obnesle tudi nove igralske moči.

ŠENČUR PRI KRANJU. Na pustno nedeljo so gasilci gostovali v Društvenem domu z igro «Trije vaški svetniki». Naši požrtvovalni člani so igro sami izbrali, se je povsem samostojno tudi učili in naštudirali brez pomoči kakega režiserja. Zato je bilo zanimanje za izvedbo ogromno. Dvorana je bila nabito polna in dobro razpoloženje se je od dejanja do dejanja stopnjevalo. Šenčurska mladina je s tem ponovno dokazala, da zna tudi samostojno nekaj pokazati. Prireditelj je podpirala naša znana gasilska godba pod spret-

nim vodstvom kapelnika gosp. Mavriča. Hvale vredno je tudi to, da vladajo med mlajšo in starejšo generacijo pri gasilstvu tesni stiki. To nam priča letošnji občni zbor, na katerem je bil zopet izvoljen stari odbor z načelnikom g. Sušnikom vred. Od skromnih početkov je spričo dobrega gospodarstva naraslo našim gasilcem dokaj lepo premoženje. Zato imamo naše gasilce radi in smo ponosni nanje. Mladina se pri njih lepo izobražuje. Mladim in starim gasilcem je le čestitati. Posebno pa veljaj to zaslužnemu in preizkušnemu odboru, ki vodi prosvetno življenje v Šenčurju in ki mu spretno načeluje g. Sušnik.

Slovenci!

Dne 28. novembra lani je umrl v Gorici nadškof dr. Frančišek Sedej.

Ko je leta 1906. postal slovenski metropolit, je s sebi svojsko odločnostjo pred duhovščino in verniki izjavil: «Meč nosim!» Zaman so takrat ugibali, kam naj bi merile te njegove besede.

Prišla in minila je svetovna vojna. Krivično nasilje je seglo v cerkev in hotelo zatreti slovensko besedo celo tam. Tedaj je metropolit Sedej dokazal, da za brambo pravice res nosi meč, ki je vse dotlej miroljubno počival. Zato se je vsa krivična jeza obrnila vanj kot voditelja. Stal je sam. Tlačeni narod mu ni mogel dati opore, mi smo gledali na to velikansko borbo tako, kakor da se nas ne tiče. Toda nadškof Sedej ni klonil. Stal je kot hrast. Na njegovi palači se kričali madeži in napisi: «Smrt Sedeju!» Metropolit Sedej ni trepetal. Rasel je v boritelja za naravne in božje pravice slovenskega ljudstva, dokler ni posekan padel.

Slovenci! Metropolit Sedej zasluži, da se mu Slovenci oddolžimo vsaj s skromnim spomenikom. Danes ga že gledamo odmaknjenega svetu kot poduhovljeno prisposodo narodnega trpljenja in junaškega odpora.

S tem spomenikom hočemo združiti tudi ime naša in spomin vseh tistih, ki so z metropolitom Sedejem vred dali za svoj narod življenje, ki so zanj trpeli in trpe. Ta spomenik nam bodi vsem opomin, zgled in živa vest.

Prispevki naj se pošiljajo Slovenski Matici v Ljubljani, Kongresni trg (čekovni račun 11.672).

V Ljubljani, 10. februarja 1932.

Akcijjski odbor.

Ivan Albrecht:

Mora

Ker jo je brž prvič pustil tako grdo na cedilu, je hotela vedeti kaj več in bolj natančnega o njem, a je imela hude križe, ko ni bilo nikjer mogoče zavohati nobene prave sledi. Ozimina je bila že pedenj visoka, jara setev pri kraju in krompir in fižol posajena, a Cincelja le še ni mogla nič prav naprej. Skrbeti jo je začelo, kaj bo, če se dekle naveliča samih praznih obljub ali pa trči kako samo skupaj s Konradom. Očitala si je, da je prvo priložnost sama razdejala, ker ni dosti premislila in vsega natanko pripravila. Slednjič se ji je že proti sredi maja vendar naletelo, kakor je želela. Pri Cajnarju so imeli nenavadno velike svirje in je tudi mater Tršarico jelo skominati po takšni pasmi. Zaarala je par mladičev in naprosila Cinceljo, naj bi ju šla tudi ona pogledat, da ne dobi morda celo uročenih živali, češ:

«Tam se shaja toliko stranskih ljudi in vsakdo gre lahko v svinjak.»

«Previdnost je res zmeraj boljša od kesanja», je bila gostačka vesela in je obljubila, da pojde v soboto popoldne pogledat.

«Če marate, mati, naj bi šla kar Zinka z menoj, pa lahko vsaka enega prineseva. Takole do enajstih večer bova nazaj, če že ne prej, pa vsaj ne bo nič z gledavanja in firbea, ko bova ponoči nosili», je svetovala in pregovorila mater Marto, da je privolila.

«Če ni prsten, ni zlodej, da bi ga ne zamikal», je premišljevala Cincelja, ko sta z Zinko odhajali. Mladenka se je bila oblekla kakor za praznik in tudi Cincelja je tokrat vse bolj skrbno pretehtala in pripravila. Vedela je že, kdaj začne Konrad izplačevati delavce, doklej to traja in sploh vse, česar je bilo treba, da sta z nočjo vred prišli do Cajnarja prav v trenutku, ko si je Konrad Parapat na večnem pragu našigal cigareto. Gostačka ga je s pomembnim nasmeškom pozdravila in s strani tako pogledala Zinko, da je pisal takoj razumel, za kaj gre. Kmalu so bili vsi trije v živahnem razgovoru. Medtem ko je mladenka spočetka znala po večini samo «da» in «ne» in kvečjemu še «seveda» ali «mogoče», je Cincelja vedno sproti minikavala besede tako, da je Zinko bolj in bolj minevala plahost. Skupaj so šli ogledat prašičji rod in skupaj izbrali, a gostačka je potlej potožila, kako jima bo samima nerodno hoditi po temi, posebno zdaj, ko je toliko tujih ljudi tod okrog. Konrad Parapat se je precej ponudil, da pojde z njima in da ju bo varoval vsakršne nezgode. Namesto v navadno sobo, kjer je navadno večerjal, si je dal to pot prinesiti večerjo v pisarno, ki je bila obenem njegova spalnica.

«Če smem povabiti», se je naklonil in odvedel ženski s seboj. Zinka je menila, da ji mora počiti srce. Res še ni bilo v tej sobi mehkih divanov in blestečih zrcal, ali miza je bila z belim prtom pogrnjena in gospod Konrad je bil tako ljubezniv in nežer, da se je dekle čudilo, kje jemlje take

besede. Jesti Zinka seveda ni hotela in tudi pila ni, komaj da se je z ustmi dotaknila ponudene čaše, toda srečna je bila in ponosna ko španska kraljica. Ženica je medtem pridno brbljala in se tudi pijače ni branila. Zinka je kar strmela, kako pride tej ženski vse prav. Gospod Konrad sam se ji je večkrat zasmeljal in hvalil njeno šegavost. Ko se je mladenka postopno toliko opogumila, da je že sempatja kaj več izpregovorila, je Cincelja vstala: «Pojdem pogledat najino živad, a ti se lahko še kaj pomeniš z gospodom ta čas.»

Dekle je hotelo z njo, ali gospod Konrad je bil toliko prijazen in kar žalosten, ter je dejal, da taka zala rožica vendar ne spada v svinjak, po vrhu jo je še mlati Cincelja rotila z očmi, da je Zinka že res morala ostati, čula pa ni, kdaj je pisal zasukal ključ, ko je za gostačko zaprl vrata. Cincelja je pujske toliko časa ogledovala, da je menila Cajnarjeva dekla proti gospodinji:

«Ta jim je lahko vse ščetine preštela.»

Potlej je šele šla proti pisarni, spodobno potrkala, da ji je prišel Konrad Parapat odpret. Zinki se je še poznalo, da je jokala, gospod Konrad pa je bil ves mehak in govoril je, kakor bi rožice sadil. Stregel je, se muzal in priklanjaj, toda gostačka je bila resna:

«Oh, kaj pa mislite, gospod inženjer? Doma bi naju na meh odrli, če ne prideva za časa. Čisto nič več se ne smeva muditi. Saj veste: jaz sem za Zinko odgovorna.»

Tršarjeva je nehote ujela njen pogled in zadrtela. Stotero misli se ji je podilo po glavi in

Ukinjeni vlaki

Po odredbi generalne direkcije državnih železnic v Beogradu so se ukinili z 20. t. m. naslednji potniški vlaki v območju direkcije državnih železnic v Ljubljani:

na progi Maribor glavni kolodvor—Brezno-Ribnica potniški vlak 9022 (odhod iz Maribora ob 14.50, prihod na Brezno-Ribnico ob 15.58 in v obratni smeri potniški vlak 9025 (odhod z Breznega-Ribnice ob 17.15, prihod v Maribor ob 18.26). Oba vlaka sta vozila samo ob nedeljah in praznikih;

na progi Maribor glavni kolodvor—Fala potniški vlak 9024 (odhod iz Maribora ob 16.55, prihod na Falo ob 17.38) in v obratni smeri vlak 9025 (odhod s Fale ob 17.48, prihod v Maribor ob 18.26). Oba vlaka sta vozila samo ob delavnikih;

na progi Dravograd-Meža—Slovenjgradec potniški vlak 9116 (odhod iz Slovenjgradca ob 5.19, prihod v Dravograd-Mežo ob 5.47) in v obratni smeri potniški vlak 9117 (odhod iz Dravograda-Meže ob 20.37, prihod v Slovenjgradec ob 21.07);

na progi Rogatec—Rogaška Slatina potniški vlak 2114 (odhod iz Rogatca ob 8.20, prihod v Rogaško Slatino ob 8.32);

na progi Pragersko—Čakovec potniški vlak 1118 (odhod s Pragerskega ob 22.28, prihod v Čakovec ob 24.00) in v obratni smeri potniški vlak 1121 (odhod iz Čakovca ob 4.19, prihod na Pragersko ob 5.58);

na progi Čakovec—Kraljevec-Prelog potniški vlak 1130 (odhod iz Čakovca ob 0.16, prihod v Kraljevec-Prelog ob 0.37) in v obratni smeri potniški vlak 1129 (odhod iz Kraljevca-Preloga ob 0.50, prihod v Čakovec ob 1.14). Oba vlaka sta vozila samo ob nedeljah;

na progi Karlovac—Novo mesto mešani vlak 9234 (odhod iz Karlovca ob 17.55, prihod v Novo mesto ob 21.43);

na progi Novo mesto—Ljubljana glavni kolodvor potniški vlak 9212 (odhod iz Novega mesta ob 4.25, prihod v Ljubljano ob 7.07) in na progi Grosuplje—Novo mesto potniški vlak 9215 (odhod z Grosupljega ob 13.45, prihod v Novo mesto ob 15.30);

na progi Novo mesto—Straža-Toplice mešani vlak 9540 (odhod iz Novega mesta ob 18.50, prihod v Stražo-Toplice ob 19.08) in v obratni smeri mešani vlak 9539 (odhod iz Straže-Toplice ob 19.23, prihod v Novo mesto ob 19.41). Oba vlaka sta vozila samo ob sredah in sobotah;

na progi Ljubljana glavni kolodvor—Kranj potniška vlaka 922-923, ki sta vozila samo ob delavnikih (odhod iz Ljubljane ob 6.00, prihod v Kranj ob 6.48 in odhod iz Kranja ob 9.55, prihod v Ljubljano ob 10.42), nadalje na isti progi potniška vlaka 926-927 (odhod iz Ljubljane ob 17.27, prihod v Kranj ob 18.18 in odhod iz Kranja ob 17.33, prihod v Ljubljano ob 19.22);

na progi Ljubljana glavni kolodvor—Kamnik potniški vlak 8414 (odhod iz Ljubljane ob 13.05, prihod v Kamnik ob 14.19 in v obratni smeri mešani vlak 8433 (odhod iz Kamnika ob 18.09, prihod v Ljubljano ob 19.43), nadalje potniški vlak 8413, ki je vozil samo ob dnevih šolskega pouka (odhod iz Kamnika ob 6.32, prihod v Ljubljano ob 7.43);

na progi Jesenice—Rateče-Planica vozila vlaka 8618 (odhod z Jesenic ob 21.35, prihod v Rateče-Planico ob 22.36) in vlak 8633 (odhod iz Rateč-Planice ob 19.37, prihod na Jesenice ob 21.00) samo ob sobotah in dneh pred prazniki in ne več tudi ob nedeljah in praznikih;

na progi Ljubljana glavni kolodvor—Zidani most—Maribor glavni kolodvor potniški vlak 617-518 (odhod iz Ljubljane ob 7.27, prihod v Maribor ob 11.36) in v obratni smeri potniški vlak 519-620 (odhod iz Maribora ob 9.10, prihod v Ljubljano ob 13.46).

DOMAČE NOVOSTI

Ne pozabite plačati naročnine!

Novo leto je za nami in tudi ne bo več dolgo, ko zima vzame slovo; tako naglo nam poteka čas. In vendar se še mnogo naročnikov ni spomnilo, da je treba zdaj plačati naročnino za leto 1932. Pa tudi iz minulega leta je še nekaj zamudnikov, ki radi hero naš list, a za plačilo naročnine niso kar nič vneti. Tem povemo, da ne bodo več dolgo prejeli lista, ako se naglo ne odzovejo današnjemu našemu opominu in ne poravnajo naročnine.

Vsakomur, ki je položnico izgubil ali ki se mu je pokvarila, uprava lista rada pošlje drugo, treba je le, da to željo sporoči po dopisnici. Kdor ne ve, koliko še dolguje, se glede tega tudi lahko obrne na upravo.

Poravnajte vsi, ki do zdaj tega še niste storili, naročnino za tekoče leto, zamudniki pa tudi za nazaj!

UPRAVA «DOMOVINE».

* **Najvišje rumunsko odlikovanje Nj. Vel. kralja.** Dne 20. t. m. je bilo v svečani avdienci sprejeto v dvoru na Dedinju rumunsko odposlanstvo, ki je izročilo Nj. Vel. kralju najvišje rumunsko odlikovanje Pentru merite. Odposlanstvo je sporočilo Nj. Vel. kralju, ki je poveljnik rumunskega lovškega polka, da so izprememili polku ime in da se sedaj imenuje drugi polk gardnih saperjev. Ko so kralju izročili odlikovanje, sta mu civilni in vojaški šef rumunskega odposlanstva tolmačila simpatije in spoštovanje, ki jih uživa ne le pri rumunskem vladarju, temveč tudi med vsem rumunskim narodom. Ko je kralj sprejel odlikovanje, je prosil odposlanca, naj izrazi toplo zahvalo rumunskemu vladarju za to njegovo veliko pozornost.

* **Kraljica in kraljeviči na Bledu.** Z dvornim vlakom so 16. februarja dopoldne prispeli na postajo v Lescu Nj. Vel. kraljica Marija in vsi trije kraljeviči s spremstvom. Pred dvorno čakalnico jih je sprejela šolska mladina na smučeh in z zastavicami v rokah. Nj. Vel. kraljica in kraljeviči so živahno odzdravljali in se takoj nato z avtom odpeljali v gradič Suvober. Večbanje kraljevičev v zimskem sportu je poverjeno g. Pelanu.

* **Odbor za počastitev spomina dr. Gregorja Žerjave** ponovno vljudno prosi vse one, ki še niso vrnili nabiralnih pol, naj to takoj store in nakažejo nabrane zneske, ki se nujno potrebujejo za plačilo računov.

* **Poverjenikom Vodnikove družbe.** Vse gg. poverjenike prosimo in pozivamo, naj store svojo dolžnost, ki so jo prevzeli, in naj nabere člani čimprej in pošljejo svoje nabiralne pole družbeni pisarni v Ljubljani. Vsako poverjeništvu ima v svojem okolišu že stalen kader svojih članov. Članarino bodo pri teh članah lahko dobili kljub gospodarski krizi, saj so to člani Vodnikove družbe že od leta 1926. Nadalje prosi uprava Vodnikove družbe vse gg. poverjenike, naj pridobe družbi v letu 1932. čim več novih članov. Najuspešnejša propaganda za pridobivanje novih članov so lanske knjige. Nadalje naj izkuša vsak poverjenik v svojem okolišu organizirati nekaj starih in zanesljivih članov, ki lahko pod spretno roko poverjenika postanejo najboljši agitatorji za pridobivanje novih društvenikov. V kratkem bo objavila družba književni dar za leto 1932. Torej na delo za našo Vodnikovo družbo!

* **Razlastitev veleposestniških gozdov.** Kakor poročajo iz Beograda, je kmetijski minister dok-

takšen strah je občutila, da bi se bila najrajši skrila kam na tesno in tamkaj umrla.

Med potjo je gostačka odvezla Zinki prašička, češ:

«Ti si mlada in se boš lahko še dosti namučila tod.»

«Kako te ima ta ženska rada!» jo je nato Konrad objel okrog pasu, ko sta počasi stopala za babštom, ki je s krulečim tovorom hodilo sprejaj.

Zinka je vzdihnila in molčala.

«Ali si žalostna?» jo je poljubil Konrad.

Dekle je odkimalo in se stisnilo k njemu: «Rada te imam, nebeško rada», je komaj slišno šepetala. «Ali bo zmeraj tako lepo?»

«Še lepše, vse lepše», je zagotavljala pisarica in jel govoriti o sladkih prihodnjih dneh. Malo pred Okladi se je hotel posloviti, toda Zinka je zaprosila:

«Samo še malo, do onele bukve tamkaj...»

Šel je do tiste bukve in do drugega grma, potlej do hoje z dvema vrhovoma in še do znamenja na hrastu, a dekle je vselej sproti poiskala nov mejnik za razstane. Naposled je Konrada zamikalo:

«Kar skozi bi šel s teboj.»

Zinka je bila vesela. Rekla mu je, naj počaka za klonico. Ko pojdejo domači ogledovat prineseni živalci, ga bo povedla v hišo. Potlej so se na videz poslovili in je bila Zinka tolikanj spretna, da je niti Cinclja ni mogla prepoznati.

«Tako je iznajdljiva ljubezen», je bil zadovoljen Konrad Parapat, ko se je Zinki zamisel brez zaprek posrečila. Kakor v megli se je spomnil Vere in Valči in nebroj drugih. Ko jih je primerjal z Zinko, se je moral smejati: kakor medli lunin soj v primeri z žarko solnčno toploto.

Zinka se je zbala:

«Zakaj se smeješ?»

«Ker sem srečen, ker te imam tako pristrano rad in ker si moja in ker...» je obmolnil v njenem objemu.

V sladkosti je mineval čas in se je oglašil petelinji klic, ko je Zinka najmanj želela. Z mačjo opreznostjo je pomagala dragemu na plano in potem je do jutra bede sanjala; ko pa je vstala, je od sramu pred domačimi povešala oči in stalno zardevala. Še Cinclje se je nekako bala, ali gostačka se ji je muzala:

«Noričica...»

Kljub temu si Zinka zlepa ni mogla pomagati in je prve dni tudi pred Konradom skrivala oči. Videvala sta se pogosto in na binkoštni ponedeljek je celo plesala z njim. Oče Cajnar je vsako leto na ta dan priredil veselico, ki je privabila ne le Golševo samo, ampak tudi Oklado, Zaplano in sploh vse vasi, pripadajoče občini. Iz Oklade je manjkalo to leto samo Hojnikovih, sicer pa je sleherna hiša privoščila vsaj po enemu veselje za praznik. Še precej gospodarjev z ženami vred se je dolgo pomudilo pri županu. Plesali sicer niso, govorjenja pa so imeli zdaj toliko, da jim

nikakor ni moglo zmanjkati besede. Največ so vedeli povedati o cesti. Nekaterim se je videla prezveržena, češ, da gre na ta način preveč sveta v nič, drugim, ki so imeli bolj šibko vozno živino, je bila spet prestrma, vendar so bile vse takšne pripombe izrečene ne toliko zaradi graje, nego zato, ker so se hoteli močje postaviti, da tudi oni nekaj razumejo. H koncu so le bili vsi edini v tem, da je cesta dobra in da vsem ljudem niti sam Bog ne ustreže. Oče Cajnar, ki je bil bolj majhen in čokat in so se mu noge pri hoji šibile malce navzven, je hodil po manjši sobi od mize do mize, tuintam malo posedel, poučil in pojasnil in ves dan spretno pazil, da je staro in mlado bilo dobro volje. Kamor se je kdo ozrl, je videl njegove ploščati, gladkoobriti obraz, ki so ga bili ljudje tako vajeni, da se jim je videl prikupen, čeprav ga je kazil močno na desno nagnjeni nos.

«Le zasučimo se!» je prigovarjal v večji sobi neugnani mladini, čim je harmonika le malo potihnula. Fantom prap za prav takega prigovarjanja ni bilo treba; zakaj godec na oknu je godel, da mu je v debelih curkih lili znoj s čela.

Kotnikovi in Tršarjevi so v manjši sobi sedeli za isto mizo. Medtem ko se je mlado vrtelo, je dejal Martin Kotnik:

«Če pojde tako naprej, bomo že to jesen lahko vozili posodo po novi cesti.»

«Res, do Hojnika se je salamensko hitro potegnulo», je prikimal oče Blaž. «Škoda, da Neže ni več. To bi gledala...»

(Dalje prihodnjič.)

tor Demetrovič na podlagi zakona o agrarni reformi izdal odlok o razlastitvi gozdnih kompleksov v dravski banovini in v gorskem kotaru, ki presegajo 1000 ha. Kakor znano, določa točka 24. zakona o agrarni reformi, da izda kmetijski minister na podlagi prošelj zanimancev (občin, zemljiških zajednic, zadrug) v roku šestih mesecev po preteku roka za vlaganje prošelj odlok o razlastitvi, in sicer v sporazumu s predsednikom ministrskega sveta.

* **Pred posebnim sodiščem za zaščito države in javne varnosti v Rimu** se je vršila razprava proti 13 Goričanom, ki so bili obtoženi, da so dne 30. novembra 1930. izvršili atentat na skupino italijanskih finančnih stražnikov. Pri napadu je bil ustreljen finančni stražnik Cezar Rastelli. Pri zaslišavanju so obtoženci pretežno zanikali očitke obtožnice, nekateri pa le delno priznali dejanja, katerih so bili obdolženi. Dva sta, kakor poročajo, očitke priznala. Obsojeni so bili na 30 let ječe Donat, Valentin in Leopold Lipicar, Stefan in Avgustin Močnik, Rudolf Pregelj in Josip Jug; na 20 let ječe pa Anton Lipicar, Marko Močnik, Leopold Lang, Andrej Brezavšek, Leopold Šuligoj in Josip Šavli.

* **Znižane so takse za živinske potne liste.** Na živinski potni list za male živali se lahko vpiše poljubno število drobnice proti enkratni taksi. Taksa za veliko žival je znižana s 6 na 3 Din od glave. Ta izprememba je bila uveljavljena že lani zaradi padca živinskih cen.

* **Trošarino na umetne brezalkoholne pijače** je banovina uvedla na poziv kmetijskega ministrstva. Zaradi boljšega donosa bo odslej predvsem zatrosarinjena ogljikova kislina in šele v drugi vrsti pijače same. Trošarina bo znašala 15 Din za 1 kg ogljikove kisline. Na en liter pijače bo prišlo trošarine približno 1 Din. Na steklenice za izdelovanje sodavice (Sparklet) je določena pavšalna trošarina v letnem iznosu 100 Din. Določeno je tudi obdavčenje tablet »Clio« za peneče umetne pijače.

* **Polovična vožnja za Ljubljanski velesejem.** S sklepom prometnega ministra se dovoli polovična vožnja obiskovalcem pomladnega velesejma, ki se bo vršil od 4. do 13. junija v Ljubljani. Popust bo veljal za odhod od 1. do 13. junija in za povratek od 4. do 17. junija. Prav tako bo dovoljena polovična vožnja tudi obiskovalcem jesenskega velesejma v Ljubljani, ki se bo vršil od 3. do 13. septembra. Za odhod bo veljal popust od 31. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 3. do 16. septembra. Na odhodni postaji kupljeni vozni listek bo veljal tudi za povratek. Enaka ugodnost velja tudi za zagrebški velesejem.

* **Regulacija Mure.** Poslanec za ljutomerski srez, g. Jakob Zemljčič, se je v Beogradu z vso silo zavzel za to, da se nadaljujejo regulacijska dela ob Muri v obmejnem ozemlju proti Avstriji. Zagotovljeno je iz tekočega proračuna 1.700.000 Din, kar je lep uspeh, če vpoštevamo, da so se nameravala ta dela sploh odložiti.

* **Banovina za prevzem državnih premogovnikov v Velenju in v Zabukovci.** Ena najvažnejših nalog, ki si jih je zastavila naša banska uprava, je preskrba vse dravske banovine s cenanim električnim tokom. Kolik napredek pomeni elektrifikacija za vso deželo tako z gospodarskega kakor tudi zdravstvenega stališča, ni treba posebe poudarjati, saj vemo, da je elektrika za vodo najvažnejša pobornica napredka. Velenjski in zabukovski premogovnik sta poleg žirovniških naprav glavna vira električne sile, zato je nujna potreba, da ju prevzame banovina od države. Banovinski svet je odobril predlog za prevzem.

* **Važno za železniške upokojenece.** Na vprašanje, ali se upokojenim nameščencem državnih prometnih ustanov, članom njihovih rodbin, vdovam in otrokom umrlih nameščencev državnih prometnih ustanov smejo izdati novi vložki za znižano režijsko vožnjo v novem letu, če stari vložki niso bili v redu vrnjeni ali vobče niso bili vrnjeni, je generalna direkcija državnih železnic izdala tole pojasnilo: Vse prej omenjene osebe, ki ne vrnejo starih vložkov v redu, ne morejo do-

biti novih za prihodnje leto, če poprej ne plačajo pristojni direkciji 100 Din na račun oglasne takse, vložke pa se jim izdajo šele takrat, ko oglas izide v »Službenih novinah prometnih ustanov«.

* **Vložitev prijav za draginjske doklade državnih upokojenecev.** Dravska finančna direkcija razglasa: Ker premnogi državni upokojenec, upokojenke, vdove in sirote po upokojenecih, ki prejemale pokojnine od te finančne direkcije, doslej še niso predložili predpisanih ponovnih prijav za draginjske doklade, se s tem vsi ponovno opozarjajo, da morajo najkasneje do 1. marca letos vložiti te prijave. Predpisane obrazce je založilo Društvo državnih upokojenecev in upokojenk v Ljubljani in se dobe pri društvu po 1 Din. Dobe se pa tudi pri tobačnih zalogah in vsaj v eni trafiki povsod, kjer so sedeži okrajnih sodišč. V Ljubljani jih prodaja Pogačnikova trafika na Dunajski cesti št. 14, v Celju se dobe v trafiki Alme Perovškove na Kralja Petra cesti, v Mariboru pa v trafiki Pavle Svetkove v Gosposki ulici. Vsi upokojenec, ki prijavo še niso vložili, se opozarjajo, da se jim izplačevanje draginjskih doklad po predpisih uredb o draginjskih dokladah ustavi, če do 1. marca letos ne predložijo prijav odseku za računovodstvo dravske finančne direkcije v Ljubljani osebno ali po pošti. S prijavi je predložiti tudi vse potrebne dokazilne listine, kakor je to na hrbtu prijavnega obrazca navedeno. Predložiti je pa treba samo tiste listine, katere niso bile v minili jeseni že predložene, vsi pa morajo priložiti potrdilo pristojne davčne uprave o premoženjskem stanju in davčnem predpisu.

* **Pravilnik o organizaciji, sredstvih in poslovanju sklada za podpiranje nezaposlenih rudarskih in topilniških delavcev, bivših polnopravnih članov bratovske blagajne v kraljevini Jugoslaviji,** je stopil v veljavo 29. januarja. Upravni organi tega sklada so: centralni odbor v Beogradu, glavne bratovske skladnice v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu, Zagrebu in Splitu in krajevne bratovske skladnice pri posameznih rudnikih, odnosno topilnicah. Podpore nezaposlenim rudarskim in topilniškim delavcem, bivšim polnopravnim članom bratovskih skladnic, podeljujejo glavne bratovske skladnice ali neposredno ali pa preko krajevnih bratovskih skladnic svojega okoliša. One posredujejo tudi sporazumno z drugimi bratovskimi skladnicami in javnimi borzami dela zaposlenje brezposelnim. Brezposelni rudarski in topilniški delavci, bivši polnopravni člani bratovskih blagajn, naj se obračajo torej za podpore, odnosno posredovanje zaposlenja na krajevne bratovske skladnice, katerih polnopravni člani so bili pred izgubo dela. Podpore iz brezposelnega fonda za rudarje more dobivati vsak za delo sposobni rudarski in topilniški delavec ob gotovih pogojih, ki so med drugimi, da je podpiranec najmanj 20 let star, da je bil pred nezaposlenostjo najmanj nepretrgano šest mesecev polnopravni član bratovske blagajne in da ima najmanj tri leta skupnega vračunljivega polnopravnega članstva pri bratovski skladnici, da je pet dni prijavljen kot nezaposlen in da ni odklonil ponudnega mu posla, da je brez posla nepretrgano sedem dni in da nima ne on ne kak član njegove rodbine dohodkov, ki bi za silo zadostovali.

* **Podpora za delavsko dečo.** Na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje gospoda Ivana Puclja je ministriški svet odobril, da se izplača iz sklada za prehrano siromašnih slojev, ki je naložen pri Državni hipotekarni banki, Društvu za varstvo otrok v Trbovljah 10.000 Din, Kolu jugoslovenskih sester v Zagorju 5000 Din

POMANJKLJIVOST KOŽE.

kakor solne pege, mozolji, gube, lišaji itd., bi se morale zdraviti samo s sredstvi, ki medicinski učinkujejo. Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože je brezopojno zanesljiva. Za vnaprej poslatih 40 Din 2 lončka franko, po povzetju 10 Din več. Prav toliko stane Fellerjeva močna Elsa-pomada za rast las. Oboje se naroča pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 360, savska banovina.

in Društvu za varstvo otrok v Ljubljani 5000 Din za prehrano otrok brezposelnih rudarjev in delavcev.

* **Nove pristojbine za poštne pakete.** Po ministriškem naredbi stopijo s 1. marcem v veljavo nove pristojbine za pakete nad 5 kg teže. Te pristojbine se določajo po razdalji (pasu) od pošte, ki paket sprejme, pa do naslovne pošte, ki ga bo naslovljencu izročila. Da bo vsaka pošta lahko in hitro določila razdaljo (pas), v kateri leži druga pošta, je ministristvo dalo natisniti poštno karto, na kateri so navedene vse pošte naše države. Na podlagi te karte lahko vsaka pošta določi pas (cono) glede na kako drugo pošto. Določnost vsake pošte je, da si sama napravi v abecednem redu seznam pošt, ki leže v prvem pasu.

* **K premijskemu žrebanju obveznic za vojno škodo.** 16. t. m. se je vršilo v Beogradu v oddelku za državne dolgove premijsko žrebanje obveznic za vojno škodo. Izžrebanih je bilo 188 dobitkov. Sedaj poročajo iz Beograda, da je oddelek za državne dolgove ugotovil, da je med izžrebanimi 188 dobitki pet dobitkov, ki so padli na že amortizirane obveznice. Zato se je dne 20. t. m. vršilo ponovno žrebanje za teh pet dobitkov po 10.000 in 20.000 Din. Ker je praksa v prejšnjih letih pokazala, da mnogi imetniki obveznic ne pregledajo pravočasno, ali so bile njihove obveznice izžrebane, opozarjamo zanimance na spodaj pridano listo izžrebanih števil. Istočasno opozarjamo, da dobitki zastarajo v teku ezega leta, dočim zastarajo amortizirane obveznice šele v petih letih. Mnogo lani izžrebanih obveznic ni bilo predloženih v izplačilo, med drugim tudi glavni dobiček v znesku 500.000 Din, ki je sedaj zapadel. Iz seznamov, ki se sestavljajo ob priliki vsakoletnega vnovčenja kuponov, je oddelek za državne dolgove ugotovil, da je poleg glavnega dobitka večina dobitkov odpadla na Beograd. Pri tem pa je treba vpoštevati, da se v Beogradu predlagajo v izplačilo tudi kuponi z dežele. Med drugim je bilo ugotovljeno, da so od večjih dobitkov odpadli nekateri tudi na dravsko banovino. Tako se obveznica serije 3373, številka 152, ki je zadela 50.000 Din, nahaja najbrž v Skotji Loki, obveznica serije 1709, številka 960, ki je prav tako zadela 50.000 dinarjev, pa v Ljubljani, Seveda pa je tudi od ostalih 150 dobitkov v višini 20.000 in 10.000 dinarjev odpadlo lepo število na dravsko banovino. — Izžrebanih je bilo v torek 16. t. m. kakor rečeno 188 dobitkov, in sicer en dobiček za 1 milijon dinarjev, 2 dobitka po 500.000 Din, 5 dobitkov po 200.000 Din, 10 dobitkov po 100.000 Din, 20 dobitkov po 50.000 Din, 50 dobitkov po 20.000 Din in 100 dobitkov po 10.000 Din. Izžrebane so bile naslednje obveznice: dobiček 1.000.000 Din: serija 4170, štev. 812; dobitka po 500.000 Din: 2394-574 in 1977-582; po 200.000 Din: 1732-970, 2109-147, 2173-773, 4309-202, 4616-229; po 100.000 Din: 1138-883, 2279-557, 3135-48, 3370-29, 3566-105, 3629-395, 3745-698, 3901-540, 4003-379, 4687-383; po 50.000 Din: 219-845, 251-431, 745-465, 921-937, 1009-691, 1030-233, 1161-704, 1319-852, 1635-225, 1709-960, 2134-969, 2304-305, 2330-423, 2657-306, 3227-532, 3286-8, 3373-152, 3559-98, 4081-259, 4793-733; po 20.000 Din: 31-81, 32-1000, 72-11, 188-760, 206-870, 511-652, 541-628, 575-635, 736-304, 1007-412, 1016-252, 1189-433, 1250-360, 1293-82, 1400-7, 1435-519, 1466-128, 1567-471, 1586-959, 1835-303, 1848-10, 2014-261, 2081-363, 2178-719, 2276-890, 2670-248, 2842-258, 2944-266, 3067-398, 3134-726, 3147-283, 3293-599, 3291-320, 3371-921, 3416-22, 3468-145, 3487-575, 3516-142, 3717-892, 3763-559, 3832-882, 4007-653, 4014-218, 4292-614, 4498-478, 4514-686, 4573-972, 4681-450, 4812-269, 4821-561; po 10.000 Din: 197-894, 235-70, 261-580, 243-925, 289-707, 492-938, 496-565, 435-376, 478-835, 557-397, 567-379, 585-816, 612-773, 621-884, 697-347, 763-464, 817-835, 965-733, 1051-87, 1064-23, 1122-503, 1140-461, 1198-387, 1230-44, 1271-398, 1308-446, 1335-264, 1341-112, 1420-866, 1437-116, 1466-73, 1510-496, 1517-907, 1568-127, 1630-906, 1640-755, 1646-597, 1811-136, 1886-27, 1971-346, 2012-727, 2014-493, 2055-739, 2077-74, 2145-243, 2171-107, 2238-386, 2285-

549, 2360-754, 2371-441, 2389-315, 2423-503, 2454-43, 2523-941, 2530-887, 2573-833, 2585-832, 2612-818, 2620-83, 2663-599, 2686-897, 2733-566, 2739-597, 2753-570, 2821-928, 2909-926, 3054-591, 3078-630, 3094-81, 3152-986, 3214-153, 3225-31, 3370-821, 3477-794, 3534-235, 3677-624, 3681-853, 3903-674, 3922-912, 4037-273, 4337-539, 4082-159, 4091-910, 4257-373, 4274-178, 4463-254, 4550-308, 4550-988, 4604-368, 4611-75, 4633-584, 4635-834, 4731-156, 4747-711, 4757-620, 4781-414, 4810-654, 4830-747, 4865-732, 4921-785.

* **Odpustitev delarstva v Hočah.** Znana tovarna za prepajanje železniških pragov in telefonskih drogov v Hočah, katere lastnik je g. Rütgers, je pred nedavnim odpustila 80 delavcev. Pred dnevi pa je zaradi pomanjkanja naročil zopet odpustila 25 delavcev.

* **Petelin je provzročil smrt.** V Bistrici pri Rušah je napadel petelin na dvorišču blizu dve leti starega Lipnikovega otroka in ga po obrazu oključal, da je otrok za posledicami zastrupljenja umrl.

* **Žalostna smrt 67letnega starčka.** Posestnik Alojzij Rakuša iz Kukave je že dalje časa pogrešal svojega 67 let starega tasta Alojzija Lajha. Lajh se je bil napotil 9. t. m. v Dragovič na obisk k svojim sorodnikom. Dragovič je zapustil, kakor so izpovedali sorodniki, še istega dne okoli 16. ure. Bil je nekoliko vinjen. Pri iskanju je vodila sled do potoka Krke. Ker pa je med tem časom zapadel sneg, je izginila vsaka nadaljnja sled in starčka ni bilo mogoče iskati. Šele 14. t. m. se je posrečilo ljudem, da so ga našli v potoku pod ledom. V vinjenem stanju je starček zgrešil pot in tako zabredel v potok, kjer je utonil in je truplo v hudem mrazu tudi zmrazilo.

* **Požar zaradi pokvarjenega dimnika.** V eni zadnjih noči je gorelo v Čadramski vasi pri prekopčevalcu Ivanu Pančiču, po domače pri Lustigarju. Zgorela je hiša. Pančič je bil le najemnik te hiše, pravi lastnik Ignacij Skabe pa živi nekje na Francoskem, zaradi česar višina zavarovalnine še ni znana. Sreča v nesreči je bila, da je družina v času požara še bedela, ker bi sicer lahko vsi našli smrt v plamenih, ki so zaradi vetrovne noči v mahu zajeli in uničili vso hišo.

* **V enem tednu trije mrličji v hiši.** Hišo gospodarja Karla Pečnika v Velikem Grahovščaku nad Laškimi je v zadnjem času obiskala velika nezgoda: zaporedno so umrli trije družinski člani. Dne 5. t. m. je kmalu po predčasnem rojstvu zapustil svet nedolžen otročiček; njegova mati, Marija Pečnikova, je v najlepših letih teden dni za otrokom umrla. Pa nesreča še ni hotelo biti konec. Prav 24 ur po smrti gospodinje je umrl tudi njen oče, 68letni Blaž Deželak. Pokojnikom blag spomin!

* **Strahovit samomor na mariborskem sodišču.** Na mariborskem sodišču je bil v sredo dopoldne izvršen grozen samomor. Cestni mojster Franc Jenčič iz Vuhreda je imel že tretjič razpravo zaradi spora za znesek 175 Din. Neki posestnik je namreč trdil, da mu Jenčič tega zneska ni zplačal. Jenčič je bil zaradi te tožbe silno razburjen in dvakrat ni prišel k razpravi. Ker so mu sedaj grozili, da ga bodo privedli z orožniki, je prispel v spremstvu svoje žene v Maribor. Njegova žena je čakala pri sorodnikih, on pa je šel na sodišče. Ni pa se javil sodniku, temveč je odšel na stranišče v pritličju. Nenadno se je začel iz stranišča silen pok. Vse šipe na tem delu poslopja so popokale. Ko so prestrašeni pazniki prihiteli pogledat, kaj se je zgodilo, so našli Jenčiča razmesarjenega. Preiskava je dosegla, da je Jenčič vzel v usta dinamitno patrono in jo zažgal. Glavo mu je razreslo na tisoč koscev in vse stene so bile oškropljene s krvjo in možgani.

* **Srčna kap je zadela posestnika Franca Radoliča iz Nove vasi pri Mariboru,** ko se je vračal iz Paker. Našli so ga mrtvega na cesti.

* **Divja svinja na skednju.** Svojevrsten je dogodek, ki ga je doživel v petek posestnikov sin Janez Krašovec iz Škrilj pri Starem trgu tik državne meje. Fant se je podal zvečer k počitku na skedenj. Ko je stopal po skednju, je zdajci za-

čutil pod nogami nekaj, kar se je premikalo, in v istem trenutku je že besno zacvilila neka žival. Ne malo razburjen je mladenič odskočil in zagledal pri mesečini, kako jo urnih nog briše divji prešič s skednja v prosto naravo. Ves preplašen je Janez bežal v hišo buditi domače, da jim pove ta nenavadni dogodek. Vest o tem dogodku se je takoj v zgodnjih jutranjih urah raznesla po vsej okolici in že okoli 8. so se podali domači lovci na lov na nočnega gosta. Po kratkem zasledovanju so ga opazili v bližini Škrilj na Gmajni, kjer je nadaljeval spanje pod neko smreko. Pomeril je nanj logar snežniške graščine g. Franc Krašovec in ga pogodil z dvema streloma. Zver je tehtala 60 kilogramov. Bila je zelo sestradana, kar jo je brščas napotilo v vas.

* **Požar v Poljanski dolini.** V noči od petka na soboto je gorelo v Hotovljah, v vasi nasproti Poljanam, pri Ovničku. Sosedje in gasilci so bili v nekaj minutah pri ognju. Ker je bila zelo mrzla noč, je močno oviralo gašenje to, da je voda v brizgalnah in v ceveh zmrzovala. Hiša s podstrešjem, hlevom in skednjem in z vso krmo je pogorela. Hišno opravo so rešili; prav tako tudi živino. Da se ogenj ni še bolj razširil, se je zahvaliti tudi okolnosti, da so bila sosedna poslopja pokrita s snegom. Ogenj je nastal zaradi pokvarjenega dimnika. Zavarovalnina 30.000 Din je v razmerju s škodo nizka. Tako trpi gospodar Jakob Jelovčan, ki je kupil to posestvo jeseni, občutno škodo.

* **Dva požara pri Preserju.** Nedavno so zgoreli posestniku Andreju Svetetu v Kamniku pri Preserju skedenj, hlev in kozolec. V noči od sobote na nedeljo pa je gorelo v bližnji vasi Jezetu. Požar je nastal okrog 3. zjutraj v skednju pri posestniku Matiji Zalarju, po domače Gregarjevih. Škode je okrog 15.000 dinarjev, a je krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno.

* **Zopet požar v Kicarju.** V eni zadnjih noči je nastal v Kicarju požar v viničariji posestnika Janeza Majeriča iz Podvincev. V viničariji sta stanovala zakonca Ciril Toš in Marjeta Toš. Tošu je zgorela tudi vsa oprava. Kako je požar nastal, se ne ve. Usodno noč je bil Toš sam doma. Poklical je, ko je zaznal ogenj, takoj na pomoč sosedu, ki pa mu niso mogli dosti pomagati. V zadnji je uvedena preiskava, ker ni izključeno, da se potika v teh krajih kak požigalec, ker je to v kratkem času že tretji požar.

* **Obup tovarniškega delavca.** Na Javorniku si je vzel življenje 51letni Martin Marčič, predelavec pri KID na Jesenicah. Marčič je stanoval pri Štravs in ga ni bilo že nekaj dni na izpregled. Vrata njegovega stanovanja so bila od znotraj zaklenjena. Predzadnjo sredo zjutraj pa mu je prišel občinski sluga Jože Smolej s Koroške Bele vabilo na občinsko sejo, toda Marčiča ni mogel dobiti nikjer. Obrnil se je na hišnega gospodarja Antona Štravs, ki je v družbi Jožeta Smoleja in Janeza Paplerja vlomil v Marčičevo stanovanje. Tu se jim je nudil grozen prizor. V omari za obleko je visel Marčič obešen. Očividno je bil že dalje časa mrtev. O žalostnem dogodku so bila obveščena oblastva. Kaj je gmalo Marčiča v smrt, se ne more dognati. Bil je zadnje čase zaradi pomanjkanja dela v tovarni nekaj dni na dopustu ter je hodil zelo potrč okoli, ni pa nikomur potožil svojega gorja. Marčič je bil zelo razumen delavec in se je udeleževal dolgo let pri delavskih organizacijah. Bodi mu ohranjen lep spomin!

* **Strašen zločin blazne matere.** Na Pragerkem se je zgodil te dni strašen zločin. Mlada žena G. je v odsotnosti svojega moža prerezala žile in prebodla srce svoji trimesečni hčerki. Ko je mož prišel domov, ga je žena svečano sprejela in rekla, da je morala otroka umoriti. Strašen čin je izvršila nesrečnica v blaznosti.

* **Z nožem v srce.** Žalosten primer sovraštva med sosedmi je obravnavalo mariborsko okrožno sodišče. Pred velikim senatom se je moral zagovarjati 49letni posestnik Franc Meško iz Muretinca, ki je zabodel v novembru lanskega leta svojega soseda Alojzija Strelca z nožem v srce,

da je ta na mestu obležal mrtev. Obtoženi Meško je priznal zločin, izgovarjal pa se je, da je to storil v razburjenosti in da je bil pijan. Zelo obtežilne so bile za njega izpovedbe nekaterih prič. Po dolgotrajni razpravi je bil obtoženec obsojen na osem let robije in trajno izgubo državljskih pravic. Obsojen je bil tudi na odškodnino v znesku 10.000 dinarjev, ki jo mora plačati vdovi pokojnega Strelca.

* **Prepoved zahajanja v krčme.** Okrajno sodišče pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je prepovedalo Leopoldu Grahorniku, posestniku, stanujočemu v Jablancih, zahajati v krčme za dobo enega leta, to je od 23. januarja letos do 23. januarja 1933.

* **Zaradi malomarnosti je provzročil smrt.** Pred sodnikom poedincem mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal Alojzij Gavez z Gorenjskega vrha, obtožen, da je zaradi malomarnosti provzročil smrt Ivana Pohorca. Bila je to nesreča, ki se je pripetila 26. decembra v Gorenjskem vrhu; obtoženec in njegov tovariš Ivan Pohorec sta prišla v hišo Jožeta Kokota, kjer sta našla doma samo desetletno Kokotovo hčerko Marijo. Na steni je visela puška, katero je Janez Gavez, ne vedoč, da je nabita, vzel v roke. Nenadno se je orožje sprožilo in strel je zadel Pohorca v glavo in ga na mestu usmrtil. Gavez se je zagovarjal, da ni vedel, da je orožje nabito. Obsojen je bil na štiri mesece zapora, pogojno na pet let.

* **Neprevidnost je povzročila požar.** V občini Stari cesti v Slovenskih goricah je nastal na posestvu Amalije Pangerčičeve v Benetku ogenj. Posestnica je krmila živino in šla na skedenj po krmo z lučjo. Pri tem ji je padla petrolejka iz rok ter zanelila slamo, da je naenkrat bil ves skedenj v plamenu, ki se je bliskovito razširil tudi na krov hleva. Ognja ni bilo mogoče pogasiti. Pogorela sta hlev in skedenj do tal. Komaj se je posrečilo rešiti živino in nekaj gospodarskega orodja. Na pomoč so prihiteli požrtvovalni sosedje ter pomagali reševati. Pri tem je dobil posestnik Franc Rep iz Stare ceste na glavi in rokah močne opekline, da so ga morali prepeljati v bolnišnico v Ormožu.

* **Preiskava o zagonetni smrti starčka.** Lani v decembru je umrl na Pobrežju pri Mariboru nagle smrti 75letni delavec in vrtnar France Kavčič. Domnevali so, da je bil zadet od srčne kapi. Pokopali so ga na pobreškem pokopališču. Pokojni Kavčič je živel pri svoji hčerki, ki se je pred leti omožila z Antonom Sakošnikom, mizar-skim delavcem državnih železnic na koroškem kolodvoru. Pri njih je stanoval tudi Sakošnikov brat Jože. Ljudje so vedeli, da pokojni tast in zet Anton nista živela baš v najboljših odnosih in da je često prišlo med njima do prepira, v katerega je posegla tudi Sakošnikova žena in brnila očeta. Stari Kavčič je imel izgovorjen skromen preužitek. Že takoj po Kavčičevi smrti so se začele širiti čudne govorice, da starček ni umrl naravne smrti. Ljudje so šušljali to in ono, nekateri so celo govorili, da se je Kavčič zadušil v svoji podstrešni sobi in da je njegov zet povzročil njegovo smrt. Govorice so našle podlago tudi v tem, ker je bil dal Sakošnik zavarovati svojega tasta za primer smrti pri Ljudski samopomoči za 23.000 Din. Za vse te govorice pa so izvedeli tudi orožniki, ki so zadevo prijavili državnemu tožilstvu. Na podlagi orožniške ovadbe je državno tožilstvo odredilo izkop in raztelesenje Kavčičevega trupla. Raztelesenje je izvršil sodni izvedenec zdravnik dr. Zorjan, ki je ugotovil, da je pokojni Kavčič umrl zaradi zastrupljenja z ogljikovim monoksidom. Orožniki, ki so ves čas vršili temeljito preiskavo, so aretirali zeta Antona Sakošnika in njegovega brata. Baje sta usodnega večera močno zakurila peč v tastovi sobi s premočnim in zamašila s cunjami dimnik, da je uha- jal gost dim iz peči, v katerem se je starček, ki se je tisti večer vrnil domov nekoliko vinjen, zadušil. Oba Sakošnika so orožniki oddali v zapore mariborskega sodišča. Če sta res kriva, bo pokazala nadaljnja preiskava.

* **Obsodba ubijalca.** Pred novomeškim sodiščem je bil obsojen na dve leti robije in na izgubo častnih pravic za tri leta posestnik Janko Rebo iz Drage pri Suhorju, ker je lani do smrti zabodel z nožem posestnika Maksa Selakoviča.

* **Jeruzalemskega romarja so prijeli.** Zadnjič smo poročali o jeruzalemskem romarju, 35letnem Francetu Kacu, ki se je izdal za čudežno ozdravljenega slepca, potujočega po zaobljubi peš v sveto deželo, o čemer je obširno pisal «Slovenec». K sreči so čitali to zgodbo gospodje pri vodstvu mariborske kaznilnice, ki so spoznali v Kacu svojega večkratnega gosta, doma iz Sentjanša na Dravskem polju. Ko se je posrečilo Kacu prevariti neke gospode iz Ljubljane, ki so mu brezplačno natisnili več njegovih slik s primernim besedilom, se je Kac podal na pot proti jugu: V Nišu, kjer se je bil že nekoč prej zglasil v župnem uradu, ga je čakalo precej darov, ki so mu jih poslali ljudje največ iz Slovenije. Vendar se Kac ni takoj pojavil tamkaj. Menda je zavohal nevarnost, kajti iz mariborske kaznilnice so obvestili najprej ljubljansko policijo, ki je takoj poročala tudi policiji v Niš, naj Kaca aretira kot navadnega sleparja. Oberem je sporočila mariborska kaznilnica raznim varnostnim oblastvom, da je bil Kac prvič zaprt v kaznilnici v Mariboru leta 1923. in da je odsedel leto dni ječe zaradi poneverbe in sleparstva. Drugič je prišel v mariborsko kaznilnico leta 1926. in zopet sedel celo leto zaradi sleparstva, tretjič pa so mu naprtili 14 mesecev kazni leta 1927. zaradi poneverbe. S tem pa še niso izčrpane vse njegove kazni, kajti že pred vsemi temi kaznimi je bil zaprt šest mesecev zaradi raznih prestopkov in tatvine. Kac je bil celo poročen ter je imel dva otroka, vendar zaenkrat ni znano, kje živi rodina. Na svojem potu po južnih krajih je Kac naletel na številne dobre ljudi, ki jim je lagal, da je bil vsega skupaj pet let slep in da je potem čudežno izpregledal, čim se je zaobljubil potovati v Jeruzalem. Po obvestilu mariborske kaznilnice so ga zasledovala vsa varnostna oblastva v srbskih krajih, na Hrvaškem in seveda tudi v Sloveniji. Ker ga pa dolgo časa ni bilo v mesta, ga je bilo težko iztakniti. Pred nekaj dnevi pa se je Kac le pokazal v Novem Sadu, kjer je že pred tedni iskal razne lahkovernike, ki bi jim s pripovedovanjem svoje zgodbe izvalil denar. Namestu dobrotnikov pa je naletel na stroge može postave, ki so ga kar hitro spravili v luknjo. Iz Novega Sada so o aretaciji Franceta Kaca obvestili ljubljansko policijsko upravo in ji poslali tudi njegovo najnovejšo sliko. Na tej pa France Kac mima več tako pobožnega obličja, marveč je pošteno kosmat in predstavlja popoln tip prefkanega pustolovca. Iz Novega Sada bodo Franceta Kaca najbrž privedli v Ljubljano, kjer ga bodo izročili sodišču.

* **Uboj na Križu pri Gornjem gradu pred sodiščem.** 17. januarja zvečer je prišlo v Kolenčevi gostilni na Križu pri Gornjem gradu do prerekanja med fanti. Zlasti je izzival Franc Natlačen, ki je trdil, da mu je dal Anton Zmave iz Bočne zašušnico, dočim je zopet Zmave trdil, da ga je Natlačen udaril z zaprtim nožem. Gosti so sicer izrinili Natlačena iz gostilne, vendar je ostal pred vrati in silil nazaj. To se je ponavljalo dolgo časa in ko je naposled Anton Zmave z drugimi šel čez prag, ga je napadel Natlačen s kolom, Zmave pa je zagrabil stol, prestregel z njim udarec, iztrgal Natlačenu kol in ga udaril po glavi. Natlačen je zastokal, se zgrudil in čez nekaj trenutkov izdihnil. V soboto 13. t. m. se je vršila pred senatom okrožnega sodišča v Celju razprava proti Antonu Zmavcu, ki je bil obsojen na eno leto in šest mesecev ječe. Pri odmeri kazni se je smatralo zlasti za olajševalno Zmavčovo obnašanje neposredno po dejanju. Zmave je namreč takoj, ko se je Natlačen zgrudil, svoj čin obžaloval. Tudi pri razpravi je svoje dejanje skesano priznal. Zagovarjal je Zmaveca g. dr. Ernest Kalan. Uboj v gornjegrajskem okraju je velika redkost.

* **Požig v Ihanu.** V nedeljo malo pred polnočjo je nastal požar pri posestniku Dioniziju Lenčku v Ihanu. Ogenj je v kratkem času objel vse go-

spodarsko poslopje, hlev, drvarnico in shrambo za vozičke. Domači gasilci so kmalu prihiteli na pomoč. Za njimi so prišli še gasilci iz Vira. Ogenj je bil nedvomno podtaknjen. Lenček ima veliko škodo, ker je bil zavarovan za nizko vsoto.

* **Pri železnih težkočah,** izgubljenem teku, zagatenju, zgagi, vzpehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju učini ena do dve čaši naravne «Franc Jožefove» vode temeljito iztrebljenje prebavi. Mnenja bolnišnic izpričujejo, da jemljejo «Franc Jožefovo» vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vsaki lekarni, vsaki drogeriji in vsaki specerijski trgovini.

Požar v kleti

(Dogodbica.)

Krčmar Orešek je živel srečno in zadovoljno. Ves zaslužek njegovih žejnih sosedov se je stekal v njegovem žepu. Krčme, ki bi mu odjedala dobiček, ni bilo daleč naokoli.

Sreča pa se je Orešku nenadno pokazila. Podjeten sosed mu je otvoril gostilno prav pred nosom. Z dobro postrežbo in živahno zgovornostjo je kmalu izpraznil sosedove prostore.

Oreška je silno jezilo. Noč in dan je premišljal, kako bi uničil svojega nasprotnika. Znižal je cene in vabil goste, a vse skupaj ni nič pomagalo.

Bilo je popoldne neke lepe poletne nedelje. Orešek je sedel pred hišo in poslušal vrisk in petje, ki sta se med godbo razlegala iz sosedove gostilne. Pri njem pa ni bilo nobenega človeka.

«Hudirja, koliko bo iztočil!» je mrmral nejevoljno. Gledal je sosedu, ki je neprestano hodil v klet po vino. Opazil je celo, da se mu je porogljivo muzal.

«Oho!» Orešek je zagledal, da je krčmar prinesel iz kleti pločevinasto vedro. «Pa kar v vedru ga nosi!» ga je zgrabila nevoščljivost. «Koliko bo dobička!»

Sosed pa ni zaviil v vežo, marveč k vodnjaku. Tam je natočil vedro in odhitel v klet, odkoder je urno primahal nazaj po vodo. Sukal se je, da je bilo veselje.

«Čemu neki potrebuje toliko vode?» je bil Orešek radoveden. «Pa ne da bi...» se je popraskal za ušesi, «gorelo...» je dostavil in zakričal na vse grlo.

Mimo so namreč prikorakali gasilci z gasilne vaje. «Kje gori?» so se ustavili in gledali okrog sebe.

«Tamle v sosedovi kleti...» jih je opozoril Orešek.

Gasilci so kar planili in odprli vrata. Ognja seveda ni bilo, pač pa je sedel krčmar na velikem sodu in vlival vodo v vino.

Novica o požaru v krčmarjevi kleti je šla po vsej okolici. Posledice so se kmalu pokazale. Oreškova gostilna je zopet zaslovela.

S o t e š č a n.

Bridka reč.

Čuk: «Ali vi svoji ženi kupite kdaj kakšen nakit?»

Srakoper (vzdihne): «Samo enkrat sem to storil in mi je vse življenje žal...»

Čuk: «Kakšen nakit pa je to bil?»

Srakoper (milo zastoče): «Poročni prstan!»

Taki so moški.

Vlomilec je ponoči vlomil v spalnico bogate stare device.

«Pomirite se, gospodična,» ji je dejal, «hočem imeti samo vaš denar, ničesar drugega.»

«Seveda,» je zaupila ženska besno, «vsi moški ste enaki...»

Praktičen mož.

Katra (svojemu možu): «Sosedova krava je našla na naše dvorišče.»

Mož: «Zapri vrata in pomolzi jo, preden jo izpustiš!»

IZ POPOTNIKOVE TORBE

LOČKO PISMO.

Ze tretji požar v kratkem času. — Tamburaški zbor in druge novice.

Loče pri Konjicah, februarja.

Pregovor pravi, da v tretje gre rado. Nedavno je v vasi Mlačah v štirih dneh dvakrat gorelo, a 14. t. m. je na nepojasnen način nastal požar v gospodarskih poslopijih g. Franca Satlerja, trgovca z lesom in posestnika v Žičah. Ogenj so opazili ob pol devetih dopoldne. Zgoreli so ostrešje gospodarskih poslopij, hmeljska sušilnica in del stanovanjske hiše.

Ločki gasilci so biti hitro na mestu, a žal niso mogli rabiti motorke, ki se je pokvarila zaradi hudega mraza. Gasiti so morali z ročno brizgalno, ki so jo pozneje pripeljali k požaru. Tudi žička ročna brizgalna ni delovala zaradi mraza. Ločki in žički gasilci so storili vse, da so obvarovali še ostalo stanovanjsko hišo. Na pomoč so prihiteli tudi gasilci iz Konjic, ki pa niso stopili v delo.

Satlerju sta zgorela tudi vsa krma in ves hmelj, ki ju ni imel zavarovanih. Škoda seveda ni krita z zavarovalnino.

Osumljenca, ki je bil prijet zaradi požigov na Mlačah, so te dni izpustili na prosto, ker se mu ni moglo ničesar dokazati.

Pred kratkim je imelo društvo «Dravinja» na Zbelovem občini zbor, je sklenil razpust, ker nima dovolj izvršujočih članov, ki so šli po svetu za zaslužkom, ko je popolnoma prenehala obratovati tovarna «Drava». Ves inventar, knjižnica in instrumenti se prepuste Sokolu v Ločah, ki bo s tem precej pridobil, saj znaša vrednost inventarja do 5000 Din. Pouk na tamburaške instrumente bo v najkrajšem času pričel tukajšnji učitelj g. Pirajev.

Te dni je dobil tukajšnji zasebni zdravnik g. dr. Pavel Lautner odlok, s katerim je imenovan za banovinskega zdravnika za okrožje Sv. Uršana v Slovenskih goricah. Prihujljenemu zdravniku želimo na novem mestu obilo sreče.

Mraz tudi nam ni prizanesel. V soboto 13. t. m. smo imeli — 24 stopinj Celzija, kar gotovo ni do bro vplivalo na zlahtnejše trte.

VINSKA RAZSTAVA V LJUTOMERU.

Ljutomer, februarja.

Podružnici Vinarskega društva v Ljutomeru in v Gornji Radgoni prirediti 9. marca vinski sejem in razstavo vina v dvorani g. Julija Strasserja, gostilničarja v Ljutomeru. Na pokušnjo bodo vina iz vsega ljutomerskega sreza, pa tudi sosedni ormoški okoliš bo zastopan. Ljutomer je po svojem starem slovesu kot središče ljutomerskih gor in v novejšem času kot križišče železnice za tako prireditve zelo pripraven. Zaradi tega obstoja za vinski sejem in razstavo veliko zanimanje med vinogradniki in med domačimi in inozemskimi kupci.

Vabijo se vsi vinogradniki iz ljutomerske ormoškega, gornjeradgonskega in štrigovskega vinskega okoliša, da razstavijo svoja vina, zakaj na ta način jih bodo vinski kupci mogli poskusiti in se prepričati o izvrstni kakovosti letošnjega ljutomerskega. Vinski pridelovalci v omenjenih okoliših, ki žele razstaviti svoja vina, naj to prijavijo do 25. t. m. v pisarni mestne občine v Ljutomeru. Prav tam se sprejema vino za razstavo, ki se mora poslati do 5. marca, in sicer od vsake sorte tri steklenice po 0-7 litra. Kdor nima primernih steklenic, jih dobi pri mestni občini, kjer se dobe tudi vsa natančnejša pojasnila. Na izbiri bodo izvrstna vina iz mešanih nasadov kakor tudi sortna vina in vse vrste najfinejših specialitet iz vsega vinskega okoliša.

Opozorjamo zaupance (vinske trgovce, gostilničarje in druge), naj si ogledajo vinsko razstavo

in se sami prepričajo o izvrstni kakovosti tukajšnjega pridelka in enako tudi o zelo ugodnih cenah.

ŽALOIGRA MLADEGA FANTA.

Videm - Krško, februarja.

Te dni si je na Bledu v kapeli sv. Janeza vzel življenje priljubljeni komaj 23letni mladenič Rudi Buršič iz Stare vasi pri Vidmu. Kakor vedno, kadar je zapustil domači prag, se je tudi dan pred usodnim dnevom veselega obraza poslovil od doma. Domači niso slutili bližajoče se žaloigre.

V neki gostilni na Bledu je usodnega dne napisal še nekaj poslovnih pisem, nato pa se je podal na otok v kapelico sv. Janeza. Tamkaj je slekel suknjo, suknjič in telovnik ter izpil steklenico lizola. Ker ni nastopila smrt takoj, se je z nožem še štirikrat zabodel v srce in pljuča, da je naposled izkrvavel. Kaj je prijaznega mladeniča, ki je bil po poklicu mesar in sin dobrega posestnika v Stari vasi, dovedlo do tako obupnega dejanja, ni povsem jasno.

Truplo nesrečnega mladeniča je bilo prepečeno v domačo vas. Kako je bil pokojnik spoštovan, je pričal lep pogreb. Spremilo ga je na zadnji poti vse od blizu in daleč. Ganljivo je bilo slovo ob odprtem grobu, ki je sprejel mlado truplo. Naj mu bo lahka domača zemljica, preostali pa iskreno sožalje!

SMRT VZGLEDNEGA MLADENIČA.

Zetale, februarja.

Zopet so žalostno zapeli naši zvonovi in naznanili, da našega Jurčka Gajška ni več med živimi. Zavrtna sušica je uničila življenje šele 26letnega mladeniča. Pokojnik se je izučil v kolarstvu pri dobrem mojstru g. Gajserju v sosednjem Rogatecu in je dobil lansko leto obrtno dovoljenje. Pokojni Jurček je bil vzgleden in splošno priljubljen mladenič, vedno vesele narave, deloval je pri raznih društvi in pri cerkvenem pevskem zboru. Ob njegovem pogrebu mu je domači pevski zbor pod vodstvom organista g. Roterja zapel v slovo na domu in ob odprtem grobu, kjer se je tudi g. župnik v lepih besedah poslovil od prezgodaj umrlega mladeniča.

Bliža se pomlad, a našega Jurčka ne bo več, da bi gledal pomladno lepoto. Snivaj mirno, dragi Jurček, Tvojim domačim pa naše iskreno sožalje!

PREKMURSKI GLASNIK

Tovarnar Eppinger izpuščen. Te dni se je končala preiskava proti tovarnarju in veleposestniku Samuelu Eppingerju iz Dolnje Lendave, ki je bil osumljen požigov pri posestniku Ludoviku Toki v Čentibi, kakor smo poročali. Iz preiskovalnega zapora sta bila izpuščena tudi požigov osumljena delavca, ker je neki tretji delavec priznal požig.

Smrtna nesreča pri krmljenju svinj. Iz Murske Sobote pišejo: Posestnikova hči Marija Rantarjeva je krnila svinje. S škafo na glavi je šla preko dvorišča, kjer ji je nenadno spodrsnilo na poledenelih tleh. Mladenka je padla tako nesrečno, da si je zlomila hrbtenico in dobila tudi druge poškodbe. Nevarno ranjeno so prepeljali v bolnišnico, kjer je po nekaj dnevih podlegla poškodbam.

Zagonetni požari v Prekmurju. Te dni je po polnoči začelo goreti v Panovcih gospodarsko poslopje posestnika Gregorja Fila. Ko je nastal ogenj, ni bilo nikogar doma. Gospodar je šel že pred dnevi od doma k nekemu svojemu prijatelju, žena pa je bila istega večera s sinom na kolinah pri sosedovih. Poslopje, ki je bilo že pred leti pogorelo in je bilo sedaj popravljeno, je bilo zavarovano za visok znesek. Čudno naključje je, da je bil tudi pri zadnjem požaru gospodar pri istem prijatelju na obisku kakor sedaj. Vzrok požara je prav tako zagoneten kakor pri številnih

zadnjih požarih v murskosoboškem srezu. Oblatstva, ki vrše preiskavo, bodo gotovo odkrila požigalec.

Požig v Budincih. Pred kratkim je sredi noči začelo goreti pri posestniku Janezu Preimerju v Budincih. Požar je nastal v gospodarskem poslopju in se razširil tudi na bližnjo kovačnico. Ogenj je prešel tudi že na bližnje hiše, ki pa so jih gasilci in vaščani z velikim naporom vendarle rešili. V času požara je bil posestnik Preimer odsoten od doma. Zgoreli poslopji sta bili zavarovani za znesek, ki presega vrednost. Zavarovan je bil Preimer tudi za krmo, ki pa se ni nahajala v pogorelih poslopih, kakor to trdijo sosede. Ker je vsaka nesreča skoro izključena, se je uvedla obširna preiskava, ki bo izkušala dognati, kdo je podtaknil ogenj.

NAŠI NA TUJEM

PISMO Z WESTFALSKEGA.

Smrt rojakinje. — Zbor Jugoslovenskega delavskega društva v Gerthe-Bochumu.

Gerthe-Bochum, februarja.

Tujina nas vedno bolj stiska, kar nas tudi najbolj drži v slogi, tako da svoje težave laže prenašamo.

Dne 5. t. m. smo izgubili rojakinjo go. Antono Repšetovo, rojeno Drečnikovo iz Kamnika. Pokojnica je baš dopolnila 31 let in smo jo na njen rojstni dan položili na mitvaški oder. Bila je dobra mati in zavedna Slovenka. Zadnjič je obiskala domovino leta 1927. Zapustila je dva otroka in moža. Umrli je pri operaciji. Da je bila pokojnica priljubljena, je pokazal njen pogreb. Naj ji bo lahka tuja zemlja, njenemu soprogu, članu našega Jugoslovenskega delavskega društva, in njenima otrokoma naše iskreno sožalje! Društvo je poklonilo pokojnici lep nagrobni venec z društvenim napisom.

Dne 14. t. m. je naše društvo zborovalo. Posestila sta nas zvezni predsednik g. Pavel Bolha in podpredsednik g. Franjo Doberšek. G. Bolha nam je orisal gospodarske težave in nas tolažil. Predvsem je poudarjal, da je potrebna v teh resnih časih sloga med rojaki. Če bomo vsi rojaki organizirani in složni, se bomo laže borili za svoje pravice.

Tukaj je še precej rojakov, ki so nezavedni. Upamo pa, da jih bomo v kratkem videli v svojem društvu.

Naša deca je zapela na zboru nekaj lepih domačih pesmi pod vodstvom g. Jožefa Kužnika, ki vodi tudi slovenski šolski tečaj.

Zahvaljujemo se našemu zveznemu predsedniku g. Bolhi za poučljive besede in za darila, ki jih je dal naši deci za petje.

BEDA NAŠIH IZSELJENCEV V FRANCiji.

Fontenay-Tresigny, februarja.

Ze precej časa je minilo, odkar se nismo oglašili. Doslej se nam še ni preslabo godilo, sedaj pa že napenjamo ušesa, kdaj bodo morali tudi naši gospodarji ustaviti tovarno zaradi slabega izvoza. Če ne bo dela, jo bomo pa morali na pomlad mahiniti domov. Vse bralce «Domovine», posebno svoje ožje rojake, pozdravljajo Prezidčani.

★

Paris, februarja.

Prezidčani, ki delamo na žagi v pariškem predmestju, prosimo za kotiček v «Domovini», ki jo kljub slabi plači še vedno imamo, ker nam prinaša toliko zanimivosti z vsega sveta. Čitamo, kako narodi vzdihujejo zaradi brezposelnosti in jadikujejo kmetje, ki ali ne morejo prodati svojih z žulji pridobljenih pridelkov ali pa jih morajo dati napol zastonj.

Še huje je prizadet delavec, ki nima ničesar drugega kakor dvoje rok in se mora potikati po svetu brez doma. Kaj naj počne, če ni dela, posebno še, če mora skrbeti za veliko družino.

V našem podjetju za enkrat še ni bilo tolike krize do letošnjega leta, sedaj pa jo že tudi mi hudo občutimo. V januarju je stala žaga celih 19 dni, sedaj pa delamo po pet dni v tednu in še plačo so nam znižali za 25 odstotkov. Že doslej smo komaj izhajali, kako pa se bomo posihmal prerili skozi življenje, res ne vemo.

★

Harnes-Pa de Calais, februarja

Komaj dobro leto je minilo, odkar smo se izselili v Francijo v prepričanju, da si ustvarimo tu boljšo bodočnost. Prišli smo pa sem prav v času, ko je že začela tukaj kriza pritiskati. V minilem letu so nam znižali plačo za šest odstotkov, delo pa skrčili na štiri do pet dni v tednu.

Novo leto nam je prineslo mnogo gorja. Za vsako malenkost kaznujejo delavca, da ne sme za čas dveh do osem dni na delo. Če pa je količnejša večja reč, ga takoj odpustijo.

Zadnjo soboto v januarju je bilo razglašeno, da nam bodo znižali s 1. februarjem plače za šest odstotkov. Kaj nam je storiti, kje bomo našli za ščito? Sedaj bomo zaslužili komaj po 30 frankov na dan, delamo pa le 15 do 17 šihitov na mesec. Ta zaslužek je komaj za skromno prehrano, a odkod naj jemljemo denar za druge potrebščine, ve sam Bog. V domovino je odpotovalo mnogo naših rojakov, ki so imeli kaj prihrankov in imajo dom. Tukaj je več brezposelnih družin, ki nimajo služka, domov pa tudi ne morejo, ker nimajo kam iti, zaradi česar so navezani na podporo družtev in tovarišev.

Posamezniki so postali siromaki po lastni krivdi. Tako smo imeli tovariša, ki ni hodil točno na delo, pa so ga zato odpustili od dela. Žena in otroci so ostali v koloniji, sam pa je šel pobirat milodare, ki jih je tudi precej nabral, potem pa se je grdo napil. Žalostno je, da so še v teh hudih časih ljudje tako lahkomišelnji.

IZ ŽIVLJENJA ROJAKOV V FRANCiji.

Ustanovitev Sokola v Lensu. — Smrt rojakinje. — Vprašanje povratka vplačil pri francoski pokojninski zavarovalnici.

Lens-Pa de Calais, februarja.

Letos 1. januarja se je tukaj ustanovilo sokolsko društvo pod okriljem našega jugoslovenskega konzula g. Spasojevića iz Lilleja. Pozdravni nagovor je imel na zboru konzularni tajnik g. Josip Benelič, ki nam je tudi lepo orisal pomen sokolstva za vzgojo naše mladine v jugoslovenskem duhu. Naše društvo šteje že čez 30 članov. Izvoljen je bil naslednji odbor: starosta Ivan Smodej, podstarosta Franc Žibret, tajnik Anton Perko, blagajnik Vincenc Urbanija, načelnik Matko Regacin, podnačelnik Franc Čuden. Odbor nam je porok, da se bo društvo lepo razvijalo. Pridružite se nam vsi, ki še oklevate, in pokažite, da ste dobre Jugoslovenci!

Po kratki mučni bolezni je umrla 27. januarja ga. Frančiška Čudnova, rojena Perkova, pristojna k Sv. Križu pri Litiji. Zapušča moža, tri hčerke, dva sinova, mater, brata in sestro. Bivala je v tujini čez 30 let. Pogreba se je udeležila velika množica naših ljudi in s tem pokazala, da je bila pokojnica priljubljena med našimi, izseljenci. Bodi ji lahka tuja zemlja!

Kriza se tudi pri nas vedno bolj oglašja, tako da po večini delamo samo po štiri dni na teden. Znižali so nam plače s 1. februarjem za šest odstotkov in od 15. marca naprej jih bodo zopet znižali za nadaljnjih šest odstotkov, kakor nam že obljubljajo. Zelo nas skrbi, kaj bo, ker nam tukajšnji podjetniki groze, da bo večina inozemcev odpuščena. Kam naj se potem obrnemo? Silijo nas domov in nam obljubljajo proste vožnje. Tudi nas je precej rojakov, ki delamo v Franciji že po devet do deset let. Kaj bo z našo pokojnino? Plačali smo že lepo vsoto v francosko pokojninsko zavarovalnico. Ali naj ta denar ostane tukaj? Nujno potrebno je posredovanje naših oblastev, da se nam vrne denar, ako bomo morali zapustiti delo in Francijo. S tem denarjem si bo

marsikateri rojak lahko sam pomagal v domovini. — A. P.

Naši v Ameriki. V Chicagu je dobil dovoljenje za izvrševanje lekarniške prakse prvi naš rojak David Bostič. — V mestu Elyju je nedavno umrla Marija Suštarjeva, rojena Viderjeva, mati glavnega tajnika Slovenske podporne enote, stara 68 let. Doma je bila iz Male Račne na Dolenjskem. — V Pittsburghu so pokopali Janeza Kerina, starega 52 let. Po rodu je bil iz Leskovca pri Krškem. V Ameriko je prišel pred 19 leti in tam zapušta sestro in svaka, v starem kraju pa ženo, hčer in sestro. — V Chicagu je v bolnici preminila Ivanka Omanova, vdova Piberjeva, doma s Srednje Bele na Gorenjskem, odkoder se je bila nedavno vrnila z obiska. Stara je bila 48 let. Zapušta moža, sina in tri hčere. — V kraju Superiorju se je v rudniku smrtno ponesrečil Miha Svetec. S krampom je udaril na naboj, ki se je razletel.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Torta z orehovim nadevom. Umesi na deski v testo: četrt kile moke, 20 dek sirovega masla, 10 dek sladkorja, sok in lupinico od pol limone, žlico ruma, smetane ali mleka. Ko si testo dobro umesila, da je gladko, ga razvaljaj v velikosti tortnega modela (nekaj testa pa prihrani, da ga boš imela za mrežo). Tortni model namaži in položi roter zvaljano testo. Nato napolni s temle nadevom: 10 dek zmletih orehov, 5 dek zribanega lecta, 10 dek sladkorja, nekaj cimta in limonove lupinice. Vse to skupaj popari z dvema žlicama vrelega mleka in dobro zmešaj. Nadev mora biti gost, vendar tak, da se dá mazati. Ko se je nadev shladil, primešaj še sneg dveh beljakov in nadevaj po testu. Po nadevu napravi iz preostalega testa drobne palčice in položi jih v obliki mreže, potem peci pogačo približno dobre pol ure v neprevročni pečici. Pečeno in hladno razreži na poljubne kose in daj na mizo.

Prestice iz mezge. Vzemí poljubno, a gosto mezgo, malo sladkorja, moke in sesekljanih orehov in umesi, da dobiš srednjetrdo testo. Oblikuj testo v dolgo klobaso, jo razreži na oreh velike kosce, te kosce oblikuj v tanke dolge palčice in jih zvij v prestice; te povajljaj v sladkorni sipi, zloži na pekačo in jih v pečici samo osuši. (Količino moke, orehov in sladkorja je tu težko mvesti, ker so mezge različno goste in sladke. Moke smeš prav malo vzeti, zato pa rajši več orehov. Sladkorja pa po okusu.)

Žličniki. Umešaj v skledi dve jajci, nekaj mleka, 35 dek moke in naredi testo za žličnike. Skuhaj jih v slanem kropu. Zakuhavaj s čajno žličko, da so majhni. Kuhane odcedi in polij z mrzlo vodo. V kozici razbeli sirovega masla, stresi žličnike na maslo, premešaj in postavi h kraju. Medtem pa umešaj v lončku četrt litra kisle smetane in dve jajci. Polij po žličnikih, a ne mešaj in postavi v pečico. V pečici naj se pečejo le toliko časa, da se jajca strdijo.

Praktični nasveti

Perilo, ki je od ležanja porumenilo, obeliš, če ga zmočiš in razgrneš na soncu. Ko se je posušilo, ga vnovič pomoči ali poskropi s škropilnico. To ponavljaj večkrat in perilo postane spet belo.

Manjše razpoke pri železnih pečeh, ki skozi nje uhaja dim, zamažemo s tvarino, sestojajočo iz enakih delov pepela, soli in vode. Ta mešanica mora biti tako gosta, da se z njo lepo zamažejo razpoke. Ako je zmes preredita, rada odpade.

Če vrata škripljejo, jih namaži v tečajih z oljem ali pa nadrgni tečaje z navadnim svinčnikom. Grafit v svinčniku uglađi namreč tečaje in prepreči škripanje.

Milo naj bo suho, preden ga uporabiš pri pranju, ker ga tako več prihraniš. Milo, kupljen

v trgovini, je navadno še sveže, zato ga imej vedno nekaj več v zalogi, da se dobro posuši. Svežega mehkega mila pri pranju vedno več porabiš kakor suhega. Najbolje je imeti milo spravljeno kje nad ognjiščem.

ZANIMIVOSTI

Zagonetni umor na Dunaju pojasnjen

Zadnjič smo poročali, da so našli na Franc Jožefovem kolodvoru na Dunaju v zavoju odrezani ženski nogi, v vlakcu na progi Dunaj—Amstetten pa v kovčegu truplo brez glave. Strašni zločin je razburil vso avstrijsko javnost in policija je napela vse sile, da ga pojasni. Detektivji so šli takoj na delo in res se jim je kmalu posrečilo ugotoviti, da je žrtev neznanega zločina kuharica Ana Puberlova iz Utere. Njeno truplo je bilo zavito v rjav ovojni papir, v kakršnega sta bili zaviti tudi nogi. V kovčegu so našli še rjav damski plašč in perilo, ki je pomagalo detektivom ugotoviti istovetnost umorjenke. Umorjenka je imela roki spredaj prekržani in privezani z vrvice k trupu.

Policija je dognala, da je občevala Ana Puberlova zadnje dni pred strašno smrtjo z dvema moškima. Imela je nekaj prihrankov in njen znanec, brezposelni Franc Leitner, ji je prigovarjal, da bi skupaj otvorila trgovino. Puberlova je res dvignila iz hranilnice 4700 šilingov, in ko je izginila, je dobila njena gosposinja pismo, ki ji v njem sporoča, da odpotuje s svojim prijateljem na Madžarsko. To je bila torej prva sled za morilecem. Policija je Leitnerja kmalu izsledila in aretirala. Mož se pa ne piše Leitner, temveč Laudembach.

Ko so ga na policiji trdo prijeli in mu našli vse dokaze, govoreče proti njemu, se je vdal in priznal, da je Puberlovo res umoril. Izpovedal je, da je objavil v listih ženitno ponudbo in med drugimi se je odzvala tudi Puberlova. Po drugem sestanku jo je povabil Laudembach k sebi na dom, kjer jo je zapejval. Šele potem je priznal, da je oženjen. Puberlova je zakričala in hotela zbežati na hodnik, pa jo je zadržal in udaril s pestjo po obrazu. V razburjenosti jo je udaril še večkrat in jo začel nazadnje še daviti, dokler je ni usmrtil.

Policija je aretirala tudi njegovo ženo, ker je najbrž vedela za možev zločin. Morilec je priznal, da je svojo žrtev oropal. Spričo tega umora je nastal sum, da je Laudembach umoril tudi Jožefino Mahrovo, ki so jo decembra lani našli umorjeno v Speisingu pri Dunaju. Ena zaslišanih prič je res spoznala v Laudembachu moža, s katerim je Mahrova občevala zadnje čase pred smrtjo. Kolikor je dognano, je strahotni zločinec tudi to oropal in z njenim denarjem poravnal neki svoj dolg.

× **Zenska volilna pravica v Franciji.** Na e zadnjih sej francoskega parlamenta se je vršila razprava o preosnovi volilnega zakona in je parlament s 318 proti 1 glasu sprejel dopolnilo, na podstavi katerega dobijo žene volilno pravico v parlament.

× **Atentat pri Nici.** V Rochillomu pri Nici je opazil neki z dela se vračajoči delavec, da se skozi okno kleti neke stanovanjske hiše vali gost dim. Stekel je nato v klet, da bi pogledal, kaj se je zgodilo, in je našel v nekem sodu zavoj, iz katerega se je kadilo. Delavec je pograbil zavoj in ga odnesel na dvorišče, kjer se je že čez nekaj sekund s strahovitim pokom razletel. Eksplozija je bila tako silna, da so v okolici popokale vse šipe v oknih. Ker stanujejo v omenjeni hiši številne italijanske družine, ki so organizirane pri fašistih, je politična policija mnenja, da so zavoj z bombo položili v klet protifašisti.

× **Proglasitev mandžurskega cesarstva.** Zadnji odstavljeni kitajski cesar Puji je bil te dni

V
a
k
š
a
r
i
s
t

je, ako še danes pišete po novo, veliko kolekcijo sukna in kamgarna za fine moške in fantovske obleke. — Izbira ogromna in cene že od 34 Din navzgor. Obleke se izgotavljajo tudi po meri v lastni krojačnici.

TRGOVSKI DOM STERMECKI

CELJE št. 97

Cenik in vzorci zastonj!

proglasen za mandžurskega cesarja. Kakor znano, se je moral Puji pred 20 leti odreči kitajskemu prestolu. Cesar Puji je star 26 let. Ko je bil kitajski cesar, je opravljal zanj vladarske posle njegov oče Čun.

× **Nenavadna zima v Južni Italiji.** Na Siciliji, kjer so že imeli najlepšo pomlad, je zavladala nenavadno huda zima. Že drugi v letošnjem letu je slikovito gorovje okrog Palermo zopet pokrito s snegom. Toplota je padla pod ničlo. O velikih snežnih zametih poročajo iz Avellina in Beneventa, kjer se je porušilo pod težo snega več hiš. V Torioni se je zrušila tudi streha tamošnje cerkve. K sreči se je to zgodilo ponoči, ko ni bilo nikogar v cerkvi. Veliki snežni viharji so divjali v pokrajini Campo Bassu, kjer je zapadlo ponekod do tri metre snega in je bil zaradi tega ustavljen ves promet. V okolici Roccie so se pojavila velika krđela volkov.

× **V blaznici se je skril.** Budimpeštanski odvetnik Leitner je izvršil več sleparstev, zaradi česar bi moral biti zaprt. Ko je bilo izdano zaporno povelje, je mož nenadno izginil in vse iskanje je bilo zaman. Mislili so, da je izvršil samomor. Te dni pa ga je policija odkrila v blaznici, kamor je prišel pod tujim imenom. Ker so zdravniki ugotovili, da se Leitner samo dela blaznega, so ga oddali v sodne zapore.

× **Skrivnostna bolezen v Angliji.** Na Angleškem so se pojavili v zadnjem času številni primeri doslej neznane bolezni, ki se loti svojih žrtev nenadno z vso silo, jim provzroča hude bolečine v želodcu, mrzlico in v mnogih primerih tudi smrt. Najprej so to bolezen opazili pri dveh šolarjah v Alperotonu. Ena je umrla še istega večera, druga pa naslednje jutro. Zdravnik, ki so ga bili pozvali k bolnicama, je mislil, da sta se zastrupili s pokvarjeno hrano. Šele po raztelesenju so lahko ugotovili, da mora biti vzrok drugje. Londonski zdravniki so novi boleznini nadeli ime želodčna hripa in pravijo, da je v zvezi z nenadnim vremenskim preobratom, ki se je izvršil v zadnjem času na Angleškem. V enem dnevu je padla temperatura na mnogih krajih za 20 do 30 stopinj.

× **Ugotovitev imena egiptске princeze,** ki je našla Mojzesa. Nedavne najdbe v kraljevih grobovih v Jerihi so pomagale ugotoviti, da je bila svetopisemska oseba, ki je našla Mojzesa, plavajočega v košarici na Nilu, princesa Hatafu. Ta

princeza je bila sestra vladarja Tutmozisa II., ki je vladal svojo deželo samo 13 let. Po njem je prevzela vladno princeza Hatafu, ki je najznačilnejši ženski vladarski lik na egiptškem prestolu. Hatafu je Mojzesa pozneje tudi vzgajala. Po njej je prišel Mojzes do svoje moči in po njeni smrti se je svetopisemski prerok umaknil iz Egipta v Midian, kjer je ostal 40 let po njeni smrti, ves čas, dokler je vladal Tutmozis III.

✕ **Od česa pride zdehanje.** Angleški zdravnik Lewis se je zanimal za vprašanje, zakaj človek zdeha. Zanimalo ga je zlasti, zakaj poslušalci pri dolgočasnem predavanju zdehajo in zakaj je zdehanje nalezljivo. Če namreč vidiš svojega soseda zdehati, začneš zdehati tudi sam. Pri pozornosti, ki jo posvečamo temu ali onemu pojavu v svoji bližini, srce deluje hitreje ter se kri hitreje pretaka po žilah in izkuša priti v glavo. Če je pa okrog nas vse dolgočasno, če se za nič ne zanimamo, se živčevje sprosti, kri začne teči počasneje in strupene snovi (toksini) se zbirajo v nas, da povzročajo bolečino, podobno krču. Telo se pa vsake bolečine brani in da pospeši obtok krvi, povzroči zdehanje. Zdehanje torej ni nič drugega kakor samoobramba telesa. Če se ta ali ona mišica skrči, stisne sosedne žile in kri teče po njih hitreje. Za žilice v vratu in grlu zadostuje zdehanje, da se sprostijo mišice v tilniku, ki jih človek potrebuje, če hoče razviti pozornost. Angleški zdravnik pravi, da zdehajo živali vedno po velikih pozornosti. Mačka, ki je prežala nekaj minut na svoj plen, pa ga ni dobila, zazdeha. Vse živali, ptice in tudi večina plazilcev zdeha. Ne zdehajo pa žuželke, ki jim jemlje narava strupene snovi drugače. Nalezljivo zdehanje pa nastane iz posnemanja; človek zazdeha, sosed mu vidi na obrazu, kako mu je odleglo, in zazdeha še sam.

Listnolca uredništva

Rovišče. Take osebne in žaljive reči niso za tisk!

Sovodenj. Če bo sposobno za objavo, bomo priobčili!

Trbojnje. Ne žalite deklet! Ne gre!

MALI OGLASI

Krojači, šivilje, nešivilje!

Spričo splošne krize priredi Strokovno krojno učilišče v Ljubljani, Mestni trg št. 5/II., dne 7. marca brezplačni večerni in dnevni tečaj za moško in damsko krojenje oblek in perila. 77

Priglasite se pravočasno; število je omejeno.

Sadno drevje

več tisoč prvovrstnih jablan in hrušk najboljših sort in večje število sadnih divjakov, ima za pomlad na prodaj po primerni ceni drevesnica Ivana Štuhca v Murščaku, pošta Slatina Radenci. 57

Prodajalce v vseh krajih dravske banovine

iščemo za naš tisk «Zabavni list». Lahka prodaja, ker poceni. Lep stranski zaslužek! Pomudbe sprejema uprava «Zabavnega lista» v Stražišču pri Kranju. 64

Pozor, rekruti!

Predpisani vojaški kovčgi in vse druge potrebščine za vojaško službo se dobivajo najceneje v trgovini Metoda Senčarja v Ljutomeru. 71

Brezobrestno posojilo

za zidavo, nabavo parcele, sprovedbo že obstoječe vknjižbe v vknjižbo na cenejše obresti dobite pri Zagrebški stavbeno-kreditni zadrugi. Zastopništvo: «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/I. Iščemo po-verjenike! 75

Usnjarna,

dobro uvedeno staro podjetje z električno napeljavo, se prodaja ali da v najem ali pa se sprejme družbenik strokovnjak, ki ima 20.000 do 30.000 Din gotovine. Prostori so v prometnem kraju in tudi za vsak drug večji obrat porabni. Naslov pove uprava tega lista. 76

Izdaja za konzorcij «Domovine» Adolf Ribnikar,

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Za zgled.

Gospodinja (služabnica): «Tole v časopisu si preberi, Urša. Tu stoji, da je orkan v eni minuti pometel šestdeset hiš. Ti pa potrebuješ za pometanje štirih sob vsak dan dve uri!»

Pri izpitu.

Profesor: «Ljudje, ki omedle, so blede, kajne?»

Dijak: «Ne vedno, gospod profesor.»

Profesor: «Kaj ste že videli človeka, ki je omedlel, pa ni bil blede?»

Dijak: «Seveda, zamorca, gospod profesor...»

Vedno enako.

Urša: «Ze pet let sva poročena, pa je med nama še vse tako kakor prvi dan najinega zakonca.»

Neža: «Saj sem vendar slišala, kako si se včeraj prepirala s svojim možem.»

Urša: «Ze res, toda prepirala sva se že prve dne po poroki...»

V času krize.

«Gospod natak, uporabil bom samo 15 dinarjev za kosilo. Prosim, da me opozorite, kadar bom zajedel vseh 15 dinarjev...»

Najnovejše dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Gramofone, plošče, radioaparate, šivalne stroje in kolesa Vam dobavi najceneje trdka

„A P O L O“
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta
palača „GRAFIKA“
Zahtevajte cenik!

Glasbila za vse!

Violine od Din 68—
Oltare od Din 169—
Trompete od Din 480—
Harmonike od Din 69—
Kromatične in klavirske harmonike, vsi jazz-instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK od

na večje in najcenejše odpr. trdke glasbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. MARIBOR št. 104.

Brezplačni posk. v sviranju. Navodila v ceniku.

„Prerok“ - Važno za vse!

Tudi za one, katerih se ne tiče!

Da zamoremo na najhitrejši način odgovoriti na vseh sto in sto dnevno vposlanih vprašanj od strani interesentov «Preroka», smo se odločili (glede na to, ker pozabijo večinoma vsi priložiti za poštne stroške) odgovoriti po časopisu: Ne pošiljajte nam vprašanj, ampak naročite izvod «Preroka», kateri stane 30 Din in kolikor znaša poštnina. V prvi vrsti je na Vas samih ležati, da zaupate svoje tajnosti, želje in težave «Preroku». Ako se Vam nikakor ne posreči dobiti od njega odgovora, potem se obrnite šele na nas, ampak samo lastniki «Preroka», in mi Vam bomo po svoji moči pomagali. Ne pozabite priložiti poštne znamke! Ako niste še na Vaše naročilo prejeli «Preroka», nas takoj o tem obvestite. Obenem sporočamo, da bo naklada prihodnjega meseca znatno dražja in da bomo odposlali list za ceno 30 Din samo na ona naročila, ki bodo dospela do dne 1. marca t.l.

Založništvo «Preroka», Ljubljana 7.

Sorodstvo.

Angleška kraljica Viktorija je sprejela nekoč obisk kraljice nekega avstralskega otoka, pripadajočega Veliki Britaniji.

«Tudi v mojih žilah se pretaka angleška kri», se je pobahala črna kraljica.

«Kako to?» se je začudila kraljica Viktorija.

«Moj ded je pojedel angleškega generala Milnerja!» je menila črnka.

Užaljena.

Zena: «Pred leti, ko sva se poročila, si mi zatrljeval, da sem ti več kakor ves svet.»

Mož: «Da, da, ali od takrat sem zelo razširil svoje zemljepisno znanje.»

Njegova zadnja volja.

Janez: «Gospod notar, prihajam k vam, da napišem svojo zadnjo voljo.»

Notar: «Kako to, saj se jutri oženite?»

Janez: «Baš zato. Danes je moja volja zadnja, ker bo jutri veljala samo ženina volja...»

Čudna ljubezen.

Maks: «Pepca, tako rad te imam, da bi te kar snedel.»

Pepca: «A kaj bi storil potem?»

Maks: «No, drugo bi si poiskal...»

Nov poklic

za dame in gospode z opremo pletilstva v hiši. Zajemčen mesečni zaslužek 1500 Din, ker odkupimo izgotovljeno pleteno blago, plačamo mezo za pletenje in dobavljamo prejo za podelavo. Pišite še danes po gratis prospekte pod naslovom: Domača pletarska industrija št. 8 — Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlja, kladi, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival pritisli, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah, ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolenosti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopita in zakovanju, pri prisku med parklji, opeklini, strel, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimeha, črski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36-50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3